

ÅRSRAPPORT 2015- TUNSBERG BISPEDØMME

Til forside bildet:

Fra grunnsteinsnedleggelsen av Spikkestad kirke-og kultursenter 4. oktober 2015.

Spikkestad i Røyken sokn, er et gammelt stasjonssted for Røyken. Befolkningen har de senere årene vokst fra ca 2000 til ca 5000 innbyggere. Området er i vekst og det legges nå fra kommunens side til rette for utbygging for en befolkning på opptil 10.000 mennesker i løpet av kort tid.

"Gjestebud" av Liv Benedicte Nielsen. Foto: KEL

INNHold

Del I: LEDERS BERETNING	s.6
Del II: INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	s.9
Virksomheten og samfunnsoppdraget.....	s.10
Overordnede mål.....	s.10
Oversikt over Tunsberg bispedømme.....	s.10
Samarbeid.....	s.11
Omtale av organisasjonen.....	s.11
Volumtall og nøkkeltall for bispedømmet.....	s. 12
Del III: ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	s.14
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2014.....	s.14
Resultater og måloppnåelse 2015.....	s 15
1. Oppslutning om folkekirken.....	s.16
A. Oppslutning om dåp.....	s.17
B. Oppslutning om gudstjeneste.....	s.18
C. Oppslutning om konfirmasjon.....	s.18
D. Oppslutning om vigsler.....	s.20
E. Oppslutning om gravferd.....	s.22
F. Oppslutning om kirkevalget.....	s.23
2. Gudstjeneste og kultur.....	s.24
A. Gudstjenesteliv.....	s.24
B. Kultur.....	s.30
3. Dåp og trosopplæring.....	s.33
4. Kirke og samfunn.....	s.37
Diakoni.....	s.37
Grønne menigheter.....	s. 38
Tilgjengelighet på nett.....	s.39
Misjon.....	s.40
5. Rekruttering og frivillighet.....	s.42
Ressursbruk 2015.....	s.43
Del IV: STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	s.44
Styring og kontroll.....	s.44
Likestilling.....	s.45
HMS/arbeidsmiljø.....	s.47

Fellesføring for 2015: Arbeid med å fjerne og redusere tidstyvers.47

Del V: VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER.....s.50

Del VI: ÅRSREGNSKAP 2015.....s.51

Tallene for 2015 som fremlegges er hovedsakelig basert på menighetenes innrapportering. Disse er de samme tall som SSB innhenter i sin kirkestatistikk. Alle menigheter har innlevert sin statistikk, med unntak av Hønefoss menighet. Tall fra 2014 for Hønefoss menighet er derfor lagt til grunn for denne rapporten. I noen tilfeller avviker tallene i rapporten fra de tall som er offentliggjort i *Etatstatistikk 2015*. Grunnen er at noen menigheter ikke hadde innlevert sine tall til den oppgitte frist. Bispedømmet har derfor innhentet disse tallene fra menighetene.

Fra Jubileumsgudstjenesten i Fiskum, 70 år, 21 juni 2015. Foto: Svein Roger Reberg

Del I: LEDERS BERETNING

1. «Mer himmel på jord» og «Gjestfrihet»

Tunsberg bispedømme har i 2015 arbeidet ut fra visjonen til Den norske kirke – «Mer himmel på jord» og vår egen visjon «Gjestfrihet». Med dette enkle og likevel så innholdsfulle ordet «Gjestfrihet» som overskrift, har bispedømmet i 2015 sett sine innsatsområder som *prestetjenesten, arbeidet med å øke gudstjenestedeltakelsen for barn unge og voksne* og satsningen med det å øke *oppslutningen om dåp* i kirken. Ordet gjestfrihet forteller også noe om hvordan vi har ønsket å møte den store utfordring som har blitt aktuell i løpet av året gjennom den store gruppen med flyktninger og asylsøkere som har kommet til Norge. Dette har ikke minst funnet sted ved de store og mellomstore mottakssentre i både Vestfold og Buskerud.

Ved siden av å tenke gjestfrihet i møte med mennesker i en akutt nødssituasjon, har Tunsberg bispedømme også i 2015 satset videre på det dialogiske og flerreligiøse møtet vi i mange år har erfaring fra i våre større byer. Drammen og Tønsberg er eksempler på steder der man gjennom år har bygget opp et godt innarbeidet multireligiøst samarbeid i lokalmenighet og i storbyvirkeligheten, men vi har i vårt langstrakte bispedømme også mye erfaring fra mindre lokalsamfunn der kvinner menn og barn fra en annen kultur og kanskje annen religiøs bakgrunn trenger å møte åpenhet og gjestfrihet. Det finner de i stor grad i kommunen og det lokale menighets- og organisasjonsliv.

I forbindelse med flyttingen av Tunsberg bispedømmekontor fra den gamle Stiftsgården ved Sykehuset til moderne og tjenlige lokaler i Rambergveien på Kaldnes i Tønsberg, har bispedømmet fått et nytt og tjenlig redskap til å vise gjestfrihet i møte med våre ansatte og frivillige i våre 2 fylker. Tilgang til auditorium og møterom i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og det nyopprettede Valgdirektoratet – samt flere mindre samtale og møterom i egen etasje- byr på nye muligheter til samarbeid, kompetansearbeid, rådgivning og medbestemmelse. Som en viktig del av planverket for 2015 tror vi at man allerede etter bare kort tid i nye lokaler kan konkludere med at dette var en riktig satsning.

Denne årsrapporten vil i det følgende inneholde en kort introduksjon til virksomheten, omtale av organisasjonen og en gjennomgang og analyse av tall fra ulike områder i bispedømmets mangfoldige virksomhet. Vi vil likevel allerede her i innledningen peke på enkelte tendenser som handler om måloppnåelse eller mangel på ønskede resultater. Slik får man raskt oversikt over spørsmål som peker seg ut som interessante når vi lar tallenes tale og tidligere statistisk materiale utfordre.

Kart over Tunsberg bispedømme

2. Måloppnåelse

Det som ofte ikke kommer fram i offisiell statistikk er det store og varierte hverdagsarbeid som foregår i lokalmenighetene. Dette handler om fortsatt stor oppslutning om folkekirken, noe som ikke kommer direkte fram gjennom gudstjenestetallene. Tunsberg bispedømme var derimot et av de få bispedømmer der antallet døpte barn steg (+1 %). Etter flere mønstringer for medarbeidere med ulike oppdrag i kirken på lokalplan, og med bevisstgjøring ved visitaser og andre møter, er det positivt å se vekst i tallene. Men det er ingen grunn til å hvile på sine laurbær. For 10 år siden var antallet døpte barn av medlemmer i kirken ca 10% høyere i vårt bispedømme. Det er altså grunn til å glede seg over måloppnåelse på kort sikt, mens man fremdeles bekymrer seg på lang sikt og fortsetter arbeidet med å øke oppslutningen om dåp i Tunsberg.

Gudstjenestedeltakelsen har gått noe ned i 2015 (-3,46 %). Det har også blitt holdt færre gudstjenester (-2,4 %) og det gjennomsnittlige gudstjenestefremmøtet har hatt en nedgang på 1 person pr gudstjeneste. I seg selv kan slike tall være uttrykk for naturlige variasjoner og ulike antall søn – og helligdager fra år til år. Men sammen med tall fra de 10 siste årene, understreker det en stor utfordring for kirken og for Tunsberg bispedømme. Det er færre på våre gudstjenester i 2015 enn det var i de foregående år – selv om bispedømmet brukte en av sin større satsninger – nemlig storsamlingen «Fullt hus» i juni 2015 til å ta opp gudstjenestens mulighet til å skape gjestfrihet, tilhørighet og deltakelse blant unge og gamle. Kanskje er det for tidlig å vente positive resultater av en slik bevisstgjøring. Arbeidet fortsetter med uforminsket styrke i årene framover.

Trosopplæring er kanskje det området som av naturlige grunner har hatt høye mål, stor satsning og gode resultater de seinere år. Trosopplæring er innført i alle bispedømmet prostier, og det er tilført økonomiske og menneskelige ressurser i barne- og ungdomsarbeidet som aldri tidligere. Når vi ser tallene fra trosopplæringen for 2015, er det grunn til stor glede over den svært store og omfattende virksomhet som foregår i bygd og by i Tunsberg. De statlige tilskuddene til trosopplæring har sikret at barn og unge i aldergruppa 0 – 18 år får et rikt tilbud både av breddetiltak og av kontinuerlig trosopplæring over tid. Et sterkt konfirmantarbeid med et stort og viktig tilhørende leirarbeid må også sees i denne sammenhengen. Tallene fra trosopplæringen i 2015 som forteller om god oppslutning om dåpssamtale og konfirmasjon, gir også noen signaler om de utfordringer som står foran oss når trosopplæringens mange nytenkende tiltak har blitt en del av den daglige virksomheten i menighetene. I Tunsberg har f.eks. det gjennomsnittlige timeantall gjennomført undervisning gått ned med 5,4 %. Årsakene kan være mange. Kanskje handler det om manglende ressurser etter hvert som kostnadsnivået viser seg tydeligere i fellesrådene, kanskje har det med stor turnover i stillingene å gjøre. Det er også mulig at utfordringen ligger i at noe av dugnads- og oppstartinnsatsen har blitt svekket og trenger til ny inspirasjon. Tunsberg bispedømme har arbeidet aktivt i 2015, og vil fortsatt ha det som mål å styrke kompetansen blant trosopplæringsmedarbeiderne lokalt. Ved siden av å gi trosopplæringen tilbud om løpende økonomisk og kirkefaglig rådgivning og støtte, vil bispedømmet følge tallene og utviklingen på dette feltet med stor oppmerksomhet i årene framover.

I 2015 hadde Tunsberg bispedømme på det diakonale området kirke/helse samarbeid på dagsorden. I 2015 ble det utarbeidet et ressurshefte («Tro og håp») – som nå distribueres via bispedømme-kontorene til alle aktuelle helseinstitusjoner. Dette skjer i samarbeid med de øvrige bispedømmene. Vi anser dette som kirkens bidrag til Helse- og Omsorgsdepartementets rundskriv (1. des. 2009), om «Rett til egen tros- og livssynsutøvelse».

Kirkemusikk, kunst og kultur utgjør en av bærebjelkene i kirkens arbeid i Tunsberg bispedømme. Responsen fra utøvere og arrangører på kulturfeltet, tilbakemeldingen fra samarbeidsorganer og institusjoner, oppslutningen til kompetansegivende tiltak og konkrete tall fra kirkenes mange kunst- og kulturarrangement, er stimulerende faktorer i Tunsberg bispedømmrådets arbeid med å dyktiggjøre kirken i kulturutvikling.

Når det gjelder antall gravferder viser tallene at 90,7% av alle gravferder i Tunsberg var kirkelige. Vi tror dette viser at lokalkirken med prester og diakoner og andre medarbeidere har en nær kontakt med befolkningen. Denne kontakten og tilknytningen til kirke og tro gjør at så mange altså vender seg til kirken når det gjelder livets utgang og gravferd. Når det gjelder vigslar er tallene nokså like fjorårets tall.

Det har vært markert flere utmeldinger av kirken i Tunsberg bispedømme i 2015 enn i 2014 (1440 mot 1054 i 2014). Det har også vært noen flere innmeldinger (213 mot 124 i 2014) Dette stemmer overens med erfaringer på landsbasis, og forteller mye om at 2015 var et valgår i kirken med utsending av valgkort og bevisstgjøring tilhørighet tilhørighet og synspunkter på kirkelige tema. Dessuten har registreringen slitt med noen feilkilder som har fulgt av måten det nåværende medlemsregister er opprettet på. Det gjenstår å se til neste år om 2015 har vært et spesielt år med tanke på utmeldinger og innmeldinger.

3. Ressurser og prioriteringer

Den økonomiske situasjon i Tunsberg bispedømme bærer preg av at det er uløste problemstillinger knyttet til finansiering av bopliktens oppheving, prestenes overføring til lønnsstige og nødvendigheten av å finansiere virksomheten med betydelige midler fra egne finansielle kilder. Vi rapporterer om den økonomiske situasjon et annet sted i denne årsrapporten. Bispedømmerådet mottar også tilskudd for å lønne og drifte den nasjonale gravplassrådgiveren som er tilsatt i Tunsberg bispedømme.

Alt i alt kan Tunsberg bispedømme se tilbake på en svært aktivt år med prestatjeneste og gudstjenester, kulturarrangementer, diakoni, misjon, trosopplæring, rådgivning for kirkehus og gravferd, kompetansesamlinger på ulike felt - og ikke minst med de spennende forsøk man har hatt med utvidet prostivis bispevisitas i soknene over en 14 dagers periode. Tunsberg bispedømme evaluerer prøveordningen med utvidet visitasperiode fortløpende. Biskopen vil sammenstille erfaringene når han har holdt visitas med soknene i alle våre 10 prostier.

Tønsberg 29.02.2016

Per Arne Dahl
Biskop

Kjellfred Dekko
Bispedømmerådsleder

Del II: INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN

Virksomheten og samfunnsoppdraget

Tunsberg bispedømme i Den norske kirke er et av 11 bispedømmer i Norge. Det ble utskilt fra Oslo bispedømme i 1948. Det er det største trossamfunnet i Buskerud og Vestfold, og medlemmene utgjør 72,4 % av den totale befolkningen. Vårt samfunnsoppdrag er å være en folkekirke i samsvar med Grunnlovens § 16.

Bispedømmet er underlagt Kulturdepartementet og er i avgrensede saker underlagt Kirkemøtet/Kirkerådet. Bispedømmerådet har 10 medlemmer som sammen med de andre bispedømmerådene utgjør Kirkemøtet. Biskopene utgjør til sammen Bispemøtet.

Myndighet og ansvarsområdet for biskop og bispedømmerådet følger bl.a. av Kirkeloven, Gravferdsloven, Tjenesteordning for biskop, økonomi- og virksomhetsinstruksen og tildelingsbrevet fra departementet.

Bispedømmet blir ledet av biskopen og bispedømmerådet med felles administrasjon, bispedømmekontoret, i Tønsberg.

Bispedømmerådet

Hovedformålet for bispedømmerådets virke, er etter kirkeloven beskrevet slik:

«Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet».

Bispedømmerådets oppgaver er særlig knyttet til:

- kirkerettslig forvaltningsmyndighet.
- arbeidsgivermyndighet overfor prester.
- tiltaks- og samarbeidsorgan innen bispedømmet.
- service- og kompetanseorgan overfor menigheter og medlemmer.

Bispedømmerådet fordeler statlige tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni. Bispedømmerådet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor tildelt ressursramme. Bispedømmerådet tilsetter proster, prester i lokalmenighetene og fengselsprester. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgiver for de tilsatte på bispedømmekontoret. Tunsberg bispedømmeråd er også tillagt arbeidet med gravplassrådgivning på nasjonalt plan og er arbeidsgiver for den nasjonale gravplassrådgiveren.

Biskopen

Biskopen har tilsynsmyndigheten for hele den kirkelige virksomheten i bispedømmet, og er arbeidsgiver for prestene og skal ta vare på kirkens lære og kirkens enhet.

Overordnede mål

Bispedømmerådet og biskopen har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av departementet, Kirkemøtet og Kirkerådet. Det overordnede mål for Tunsberg er å *legge til rette og inspirere menighetene i bispedømmet til å virke «Mer himmel på jord - som menigheter i en bekjennende, misjonerende, tjenende åpen folkekirke».*

Bispedømmets årsplan for Tunsberg bispedømme, som tar sitt utgangspunkt i gjeldende visjonsdokument for Den norske kirke, ligger også til grunn for virksomhet og aktiviteter.

Bispedømmets viktigste ressurser for å nå hovedmålene er våre ansatte og frivillige medarbeidere. Ut fra dette er det for bispedømmet avgjørende å legge til rette for at prestene og andre vigslede grupper kan utføre sin tjeneste på en god måte. Derfor er kompetanseutvikling og relasjonsbygging prioritert gjennom kursvirksomhet og rådgivning.

Oversikt over Tunsberg bispedømme

Bispedømmet er delt inn i 10 prostier, 35 fellesråd og 111 sokn. Geografisk omfatter dette Buskerud og Vestfold fylker. Antall innbyggere pr 01.01. 2016 var i Vestfold: 244.967 personer, og i Buskerud: 277.684 personer.

Antall sokn: 111

Gjennomsnittlig antall kirkemedlemmer pr. sokn: 3395

Gjennomsnittlig antall kirkemedlemmer pr. fellesråd: 10767

Inndeling

Følgende tabell (Tabell 1) gir en oversikt over de 10 prostiene, deres navn og geografiske utbredelse:

FYLKE	Navn på prosti	Omfatter følgende kommuner
Buskerud	Hallingdal	Flå, Gol, Hemsedal, Hol, Nes og Ål kommuner
	Kongsberg	Flesberg, Kongsberg, Nore og Uvdal og Rollag kommuner
	Ringerike	Hole og Ringerike kommuner
	Lier	Hurum, Lier og Røyken kommuner
	Eiker	Krødsherad, Modum, Nedre Eiker, Sigdal og Øvre Eiker kommuner
	Drammen	Drammen kommune
Vestfold	Nord-Jarlsberg	Hof, Holmestrand, Horten, Re, Sande og Svelvik kommuner
	Domprostiet	Nøtterøy, Stokke, Tjøme og Tønsberg kommuner
	Sandefjord	Andebu og Sandefjord kommuner
	Larvik	Lardal og Larvik kommuner

Tabell 1: Prostiene med tilhørende kommuner.

Medlemmer

Tabell 2 viser antall sokn, fellesråd, medlemmer i Den norske kirke og den totale befolkningen i bispedømmet:

Prosti	Antall sokn	Antall fellesråd	Medlemmer i Den norske kirke pr. 31.12.2015*	Total befolkning pr 1.01.2016	Kirkemedlemmer i % av befolkningen
Domprostiet	12	4	58 312	80 525	72,4 %
Larvik prosti	14	2	35 008	46 341	75,5 %
Sandefjord prosti	7	2	37 236	51 757	71,9 %
Nord-Jarlsberg prosti	15	6	49 089	66 344	74,0 %
Ringerike prosti	11	2	28 146	36 568	77,0 %
Lier prosti	10	3	40 499	56 636	71,5 %
Drammen prosti	8	1	40 833	67 895	60,1 %
Eiker prosti	10	5	46 391	62 217	74,6 %
Kongsberg prosti	13	4	25 286	33 664	75,1 %
Hallingdal prosti	11	6	16 036	20 704	77,5 %
Sum	111	35	376 836	522 651	72,4 % **

Tabell 2: Medlemmer i Den norske kirke fordelt pr prosti.

* Inkluderer, i likhet med SSB sin statistikk, «tilhørige», dvs barn som ikke er døpt, men hvor en eller begge av foreldrene tilhører DnK.

** Tall for 2014: 73,4%. Ved utgangen av 2015 var landsnittet på medlemmer og tilhørige 73 %.

Kommentar: Det prostiet som har det lavest andel av medlemmer (60,1 %) er Drammen prosti (tilsvarer Drammen kommune). En hovedforklaring er den demografiske sammensetning i kommunen.

Samarbeid

Bispedømmerådet samarbeider nært med de f.t. 111 sokn med tilhørende menighetsråd, samt de 34 kirkelige fellesråd. Der er også nært samarbeid med frivillige, kristelige organisasjoner, og bispedømmerådet har et formelt samarbeid med 6 misjonsorganisasjonene gjennom SMM (Samarbeidsråd menighet og misjon).

Omtale av organisasjonen

Ledelsestruktur og lokalisering

Tunsberg biskop og Tunsberg bispedømmeråd har felles administrasjon lokalisert i Tønsberg by. Bispedømmerådet er tilsettingsorgan, biskopen leder prestatjenesten. I Tunsberg bispedømme er det ti prostier som hver for seg er tjenesteområde for prestene. Prestetjenesten ledes av prostene. De øvrige kirkelige ansatte har i hovedsak fellesrådet som arbeidsgiver.

Bemanning

I Tunsberg bispedømme er det ansatt 118 prester og proster i 116,6 årsverk. Ved bispedømmekontoret er det ansatt 17 personer inkludert biskopen. Disse utfører til sammen 16,5 årsverk.

Antallet prester: 118 10 proster 76 sokneprester, 17 kapellaner, 4 prostiprester, 8 seniorprester, 3 spesialprester	Antall diakoner/diakoniarbeidere: 30 15 stillinger med statlig tilskudd. Antall kateketer/ trosopplærere/ menighetspedagoger: 72 i ulike stillingsstørrelser, av disse er 9 kateketstillinger med statlig tilskudd Antall kirkemusikere/kantorere: 91 i ulike stillingsstørrelser
--	---

Volumtall og nøkkeltall for bispedømmet

Tabell 3 viser utvalgte volumtall for bispedømmet 2015. Disse kommenteres i del III.

Volumtall for bispedømmet	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall døpte	3628	3544	3381	3317	3039	3096
Antall konfirmerte	3898	3843	3941	3639	3715	3525
Antall kirkelige vigsler	995	908	935	843	815	803
Antall kirkelige gravferder	4061	4051	3849	4012	3953	4012
Antall gudstjenester totalt (søn-helligdager)	4582	4586	4510	4597	4465	4350
Samlet antall gudstjenestedeltakere (søn-helligdager)	428 899	443 995	421 175	415 013	410 806	395 695
Gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse (søn-helligdager)	94	97	93	90	92	91

Tabell 3: Volumtall for bispedømmet 2010-2015.

Tabell 4: Utvalgte tall fra Årsregnskapet:

Nøkkeltall for årsregnskapet	2013	2014	2015
Antall årsverk	137,6	134,4	133,1
- herav prestedtjeneste	122,0	118,4	116,6 *
Samlet tildeling post 01	96.488.000	99.009.000	101 606 000
Utnyttelsesgrad post 01	102,0 %	101,2 %	102,4 %
Driftsutgifter	98.428.252	100.224.209	103 994 600
Lønnsandel av driftsutgifter	89,1 %	89,1 %	88,4 %
Andel lønn brukt i prestedtjenesten	78,1 %	79,1 %	77,9 %
Lønnsutgifter pr årsverk	637.011	663.917	690 366

Tabell 4: Utvalgte tall fra Årsregnskapet

* Tall oppgitt her avviker fra etatsstatistikken som feilaktig har inkludert biskopen i prestedtjenesten.

Del III: ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

SAMLET VURDERING AV RESULTATER; MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK

Tunsberg bispedømme, i Den norske kirke, sitt samfunnsoppdrag er å være en folkekirke i samsvar med Grunnlovens § 16. Dette skjer gjennom det lokale kirkelige arbeid og ved at bispedømmet målrettet arbeider for å være til for kirkens brukere, dens menigheter, ansatte og frivillige.

Resultatene viser at Den norske Kirke i Tunsberg bispedømme fortsatt fremstår som en landsdekkende, lokalt forankret kirke der 72,4 % av befolkningen finner tilhørighet og en grunnleggende livstolkning gjennom medlemskap i Den norske kirke. Det er allikevel et paradoks hvorfor dette ikke gir seg enda større uttrykk i bruk av tjenestene, ikke minst ved gudstjenestedeltakelse.

Gjennom menighetene fremstår kirken fortsatt som en lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og felleskap. Gjennomsnittlig oppslutning om gudstjenester fordelt på 174 kirker i 111 sokn viser at kirken spiller en betydelig rolle i lokalsamfunnene i Tunsberg. Sammenlikner vi oss med andre organisasjoner og foreninger er det grunn til å si at kirken har svært god oppslutning. Bispedømmet ser seg generelt

rimelig fornøyd med resultater, måloppnåelse og ressursbruk, men noen av resultatene viser behov for videre utvikling og nytenkning. Vi vil peke på noen momenter i kap. V.

Ressursbruk:

Generelt mener vi at ressursene vi har tilgjengelig brukes på en måte som gir god kirkelig betjening.

Konklusjon:

Samlet sett er Bispedømmerådet rimelig fornøyd med resultater, mål-oppnåelse og ressursbruk.

RESULTATER OG MÅLOPPNÅELSE 2015

Det vil i det følgende bli rapportert på følgende hovedområder:

1. Oppslutning om folkekirken.
2. Gudstjenesteliv.
3. Dåp og trosopplæring.
4. Kirke og samfunn.
5. Rekruttering og frivillighet.

Det rapporteres her på de resultatmål og indikatorer fastsatt i Kulturdepartementets tildelingsbrev 2015 samt de mål, resultatmål og nøkkelindikatorer fastsatt av Kirkerådet for 2015.

Hovedmål

Staten skal understøtte Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16

Tabellen 5 nedenfor viser de delmål og styringsindikatorer som er fastsatt av Det Kongelige Kulturdepartement i sitt tildelingsbrev for 2015 av 05.02.2015, og som er aktuelle for resultatrapportering for 2015.

DELMÅL	INDIKATOR	Bispedømmets resultat
Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.	Gudstjenestefrekvens på søn-og helligdager	Antall: 4350 Snitt : 91 deltakere = nedgang fra 2014 på -1.
Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke	Døpte av tilhørende barn	3096 dåp, andel på 74 % for alder 1 år (oppgang + 1 % fra 2014)
	Prosentvis endring i gudstjenestedeltakelse	Nedgang fra 2009 på – 10,56 %
	Konfirmerte av døpte 15 åringer	81 % (økning + 6,3 %)
	Prosentvis endring i antallet kirkelige vigslers	-0,9 % (nedgang -0,3 %)
	Kirkelig gravferder av antall døde	90,7 %
Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle barn	Opplæringstilbud i timer	200,6 timer i snitt pr. menighet
	Deltakerandel på nasjonale breddetiltak	40 % (andel av målgruppene)
Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier	Valgdeltakelse	15,4 % av medlemmene. Økning på + 48 % fra 2011
	Kjønnsfordeling i valgte råd	I BDR: Kvinner: 50 % Menn: 50 %
	Ungdomsrepresentasjon i valgte råd	Antall medlemmer i BDR under 25 år: 3

Tabell 5. Delmål og styringsindikatorer fra Tildelingsbrevet og Kirkerådet (demokrati).

I tillegg til disse mål og styringsindikatorer har kirkerådet satt opp følgende tabell (Tabell 6):

Strategisk mål	Resultatmål	Resultatindikatorer
Gudstjenestelivet blomstrer.	Oppslutningen om gudstjenestene øker	Gudstjenestedeltakelse
	Gudstjenestetilbudet holdes oppe	Gudstjenestefrekvens
	Flere velger kirkelig vigsel	Antall vigslar
	Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe	Antall kirkelige gravferder
	Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk	Antall konserter og kulturarrangementer i kirkene
	Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenester	Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokale gudstjenester
Flere søker dåp og trosopplæring.	Oppslutningen om dåp øker	Andel døpte av tilhørende
	Omfanget i trosopplæringstilbudet øker	Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene
	Oppslutning om trosopplæringstiltakene øker	Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak
	Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe	Konfirmerte av døpte 15-åringer
Folkekirken engasjerer seg i samfunnet.	Flere menigheter utvikler plan for diakoni	Andel menigheter med godkjent plan
	Kirken blir mer tilgjengelig på Internett	Antall treff på nettsider
	Flere menigheter blir «Grønn menighet»	Antall grønne menigheter
	Flere menigheter er engasjert for misjon	Antall menigheter med inngått misjonsavtale
Flere får lyst til å jobbe i kirka	Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes	Antall vigslinger
	Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirka	Antall frivillige

Tabell 6: Kirkerådets resultatmål og indikatorer for 2015

Gravkors fra Hedrum

1. OPPSLUTNING OM FOLKEKIRKEN

Hovedmål:

- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.

Delmål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Resultatmål:

Oppslutning.

Resultatindikatorer:

- Døpte av tilhørende barn.
- Gudstjenestefrekvens på søn-og helligdager.
- Prosentvis endring i gudstjenestedeltakelse.
- Konfirmerte av døpte 15 åringer.
- Prosentvis endring i antallet kirkelige vigslere.
- Kirkelig gravferder av antall døde.

Målet er delvis nådd.

A. OPPSLUTNING OM DÅP

Det er innrapportert totalt **3096** dåp i 2015. 32,68 % av fant sted utenfor det soknet der de døpte var bosatt.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

Antall dåp har de siste årene vist en nedadgående tendens, og andelen av medlemmer som lar være å døpe sine barn synes å være gradvis økende. Fokus på dåp har derfor vært et prioritert satsningsområde i 2015. Antall dåp har gått opp i 2015 (se s. 33ff). Tabell 7 nedenfor viser årets resultat *i andel av døpte tilhørige*, 1-10 år, basert på tall fra medlemsregisteret i Dnk og presentert i Etatsstatistikk 2015. Det er særlig andel døpte i aldersgruppen 1 år som vil være en indikator på hvorvidt andelen av døpte til medlemmer og tilhørige har gått opp eller ned i 2015. Dette skyldes at det er en rekke usikre variabler som gjør at døpte 0 år som egnet. Mange av dem som ble født i kalenderåret 2015 vil for eksempel ikke bli døpt før i 2016.

Andel døpte av tilhørige 2015											
	0-år	1-år	2-år	3-år	4-år	5-år	6-år	7-år	8-år	9-år	10-år
	51 %	74 %	75 %	77%	78 %	78 %	83 %	81 %	81%	84 %	86%

Tabell 7: Andel av døpte av tilhørige, 1-10 år for 2015. Kilde: Medlemsregisteret Dnk, Etatsstatistikk 2015

Resultat i tabellen viser at 86 % av dagens 10 åringer der begge eller bare en av foreldrene er medlem i Dnk, er døpt. Tallet for 2-åringene er lavere, 75 %, dvs 11

prosentpoeng lavere. Resultat for 2015 viser enn endring mellom 1-2 årsgruppene på -1%. I 2014 rapporterte vi en endring på -2 %. Altså en mindre endring for 2015. Det er for tidlig å si noe om dette vil være en vedvarende tendens i årene fremover.

Det henvises videre til kapitel 3. *Dåp og trosopplæring* s. 33 for nærmere beskrivelse og vurdering av resultat.

B. OPPSLUTNING OM GUDSTJENESTE

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

Tallene innrapportert fra menighetene viser et snitt på gudstjenestedeltakelse i 2015 på 91 deltakere pr. gudstjeneste. Dette tilsvarer en nedgang fra 2014 på -1. Antallet gudstjenester søn-og helligdager i 2015 totalt var 4350.

Sammenligner en antallet gudstjenestedeltakere fra 2009 med årets resultat viser det en nedgang over tid på -10,56 %. Dette tilsvarer 46 715 deltakere. Til sammenligning viste tallene fra 2014 en nedgang siden 2009 på -8,1 % . Vi viser til kap 2. *Gudstjeneste og kultur* nedenfor, s. 24 for en nærmere beskrivelse av resultat og vurdering av disse.

C. OPPSLUTNING OM KONFIRMASJON

Resultatmål:

Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

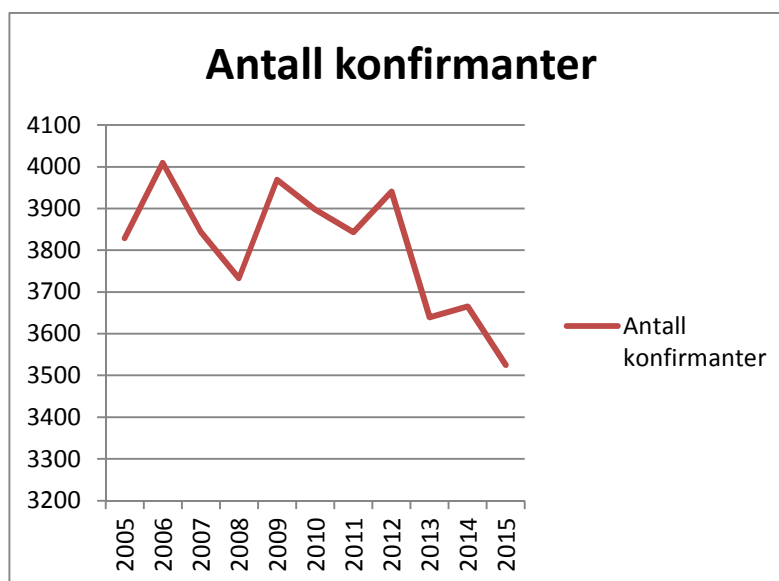
- Mål delvis oppnådd.

Totalt 3525 personer ble konfirmert i Tunsberg i 2014. Antallet er det minste som er registrert siden 2005 (se tabell 8). Samtidig tilsvarer dette antallet 81 % prosent av andelen av dømte 15-åringer samme år. Dette er en oppgang fra 74, 7 % siden 2014. Isolert sett kan tallene indikere at flere dømte 15-åringer valgte konfirmasjon i 2015 enn i 2014. Her er det imidlertid for tidlig til å komme med noen konklusjon om dette er en begynnende trend eller ikke. Tabell 8 nedenfor viser de faktiske tall for antallet konfirmanter fra 2005 og til 2015:

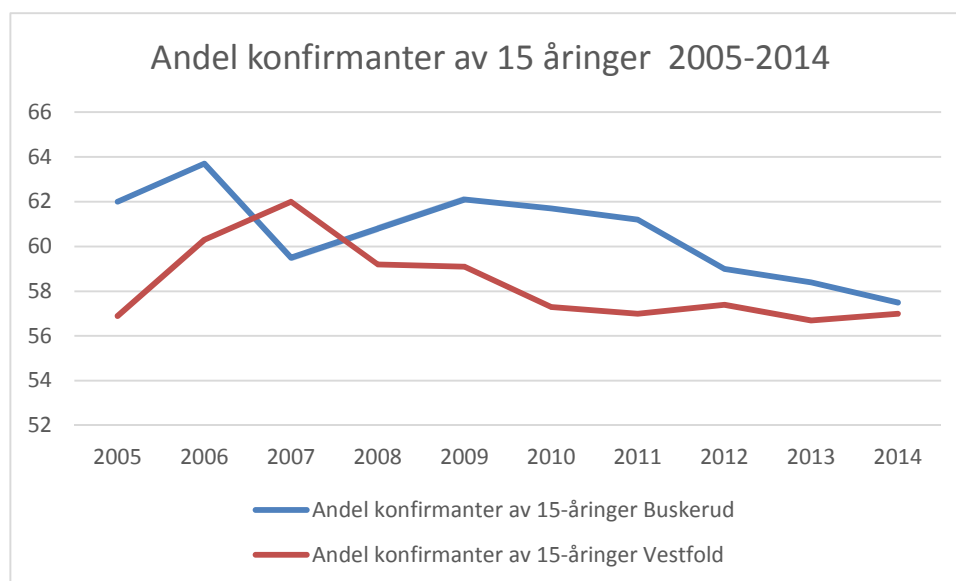
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
3829	4010	3844	3733	3969	3898	3843	3941	3639	3715	3525

Tabell 8: Faktiske tall antall konfirmanter 2005-2015, Tunsberg bispedømme

En grafisk fremstilling av de samme tall :

Grafen og tabellen ovenfor viser endringer i antallet konfirmanter over tid. Antallet konfirmanter har blitt redusert med -304 siden 2005. Resultatet i fjor viste en liten økning i antall konfirmanter, mens 2015 viser en nedgang. Disse tallene vil påvirkes også av de enkelte års fødselskull, men tendensen over tid viser en nedgang. Spør vi etter hvor *stor andel av alle 15 åringer* totalt som velger kirkelig konfirmasjon i perioden 2005-2014 (2015-tall, antall 15 åringer i befolkningen forelå ikke når rapporten ble skrevet. Disse publiseres på et senere tidspunkt av SSB), så viser grafen nedenfor en liknende nedadgående tendens. Denne viser også at den tidligere registrerte ulikheten mellom Buskerud og Vestfold holder på å jevnes ut.

Tabellen neden for viser andel konfirmanter prosentvis av 15-åringer totalt 2005-2014, sett fylkesvis.

	2005	2007	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Buskerud	62,0 %	59,5 %	62,1 %	61,7%	61,2%	59%	58,4%	57,5 %
Vestfold	56,9 %	62,0 %	59,1 %	57,3%	57 %	57,4%	56,7%	57,0 %

Tabell 10: Faktiske tall antall konfirmanter 2005-2014, Tunsberg bispedømme

Vurdering: Andelen medlemmer og tilhørende 15 åringer som velger konfirmasjon viser en økning sammenlignet med 2014. Flertallet av 15-åringer totalt velger fortsatt konfirmasjon. Samtidig viser statistikken at det også er et større antall 15-åringer som ikke velger konfirmasjon. Det er derfor mange 15-åringer som ikke kommer i berøring med kirken og praktisering av kristen tro. Dette vil kunne få konsekvenser for oppslutning av folkekirken over tid.

Kongsberg	Drammen	Ringerike	Hallingdal	Eiker	Lier	Nord-Jarlsberg	Domprostiet	Sandefjord	Larvik
278	330	215*	173	471	417	431	464	375	321

Tabell 11: Antall konfirmanter 2015, fordelt prostivis Tunsberg bispedømme. * = tall fra Hønefoss er ikke tatt med. I totaloversikten er tall fra 2014 fra Hønefoss inkludert

Det ble avholdt 280 *konfirmasjonsgudstjenester* i 2015 i Tunsberg bispedømme. Disse gudstjenestene er blant de best besøkte. 71 710 personer totalt deltok på konfirmasjonsgudstjenester i 2015. Det gir et snitt på 256 personer pr gudstjeneste.

D. OPPSLUTNING OM VIGSLER

Resultatmål:

Flere velger kirkelig vigsel.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

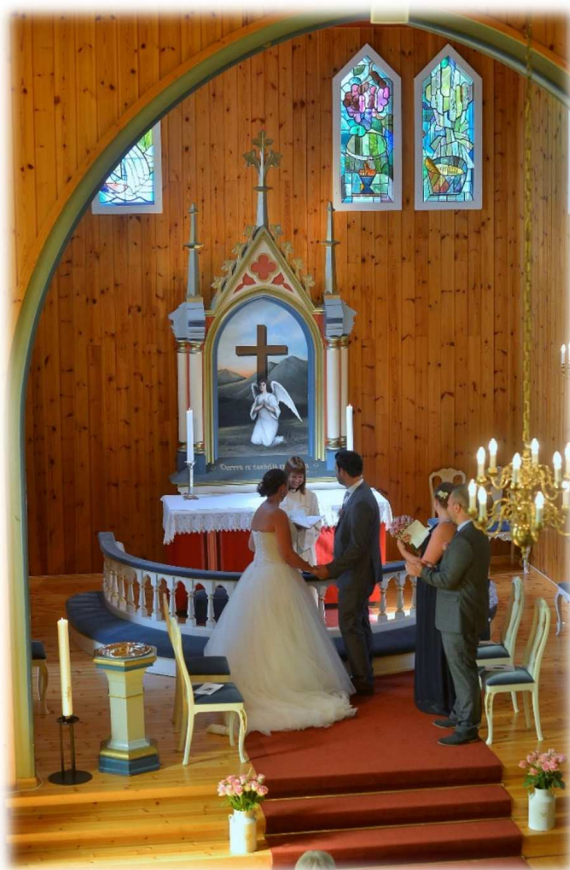
- Mål er ikke oppnådd

Det har totalt funnet sted 803 vigslar i 2015. Antallet vigslar har gått noe ned sammenlignet med 2014 (14 færre inngåtte vigslar). Det ble iflg. SSB inngått 2142 ekteskap i Buskerud og Vestfold i 2015. Dette vil si at de kirkelige vigslar utgjør en prosentvis andel på 37,5 % av alle inngåtte ekteskap i samme periode. Sammenlignet med fjoråret viser det en liten nedgang på på -0,9% (I samme periode ble 814 skilsmisser inngått).

Tabell 11 på neste side viser de faktiske tall for kirkelige vigslar i Tunsberg i perioden 2010-2015:

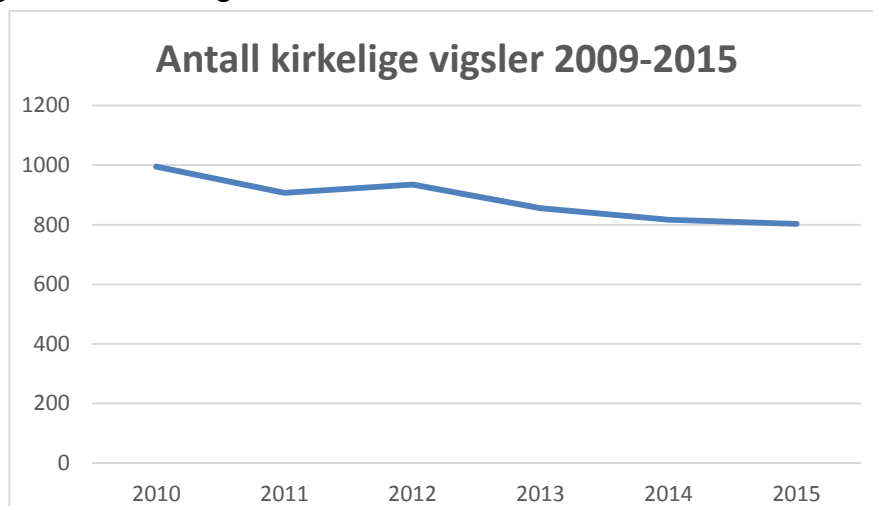
Vigsler 2009 - 2014	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kirkelig vigsel Tunsberg	995	907	935	855	817	803
Inngått ekteskap Tunsberg	2201	2186	2239	2135	2129	2142
Prosentvis oppslutning	45,2	41,5	41,8	40,0	38,4	37,5

Tabell 11: Faktiske tall for kirkelige vigsler i Tunsberg 2009-2015.

Vigsel i Torød kirke. Foto: Gudmund Nese

En grafisk fremstilling av de samme tallene vist i tabell 11 ovenfor ser slik ut:

Vurdering av resultat:

Vi registrerer at det gjøres mye arbeid i menighetene for å synliggjøre tilbudet om kirkelig vigsel lokalt. Bl.a. er dette godt synlig på flere av menighetenes hjemmesider og i menighetsbladene. Tross dette registrer vi en nedgang i kirkelige vigsler over tid. Dette har hovedsakelig sin årsak bl.a. i den generelle demografiske endringen i samfunnet og syn på ekteskapet, mindre den enkeltes menighets måte å markedsføre tilbudet på. Antallet enehusholdninger og samboerskap er økende, noe som virker inn på antallet vigsler. Andelen av befolkningen som ikke er medlem av Den norske kirke øker også. Relativt høye kostnader for utensogns kirkebryllup kan også være en faktor for ikke å velge kirkelig bryllup.

Vi har i Tunsberg også lagt vekt på tiltak for å bevare de ekteskap som er inngått. Dette er en del av den langsiktige strategi. Antall ekteskapsgrupper rapportert inn fra menighetene i 2015 er 50 stk. Tilsammenligning var det 11 slike grupper i 2010.

E. OPPSLUTNING OM GRAVFERD**Resultatmål:**

Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

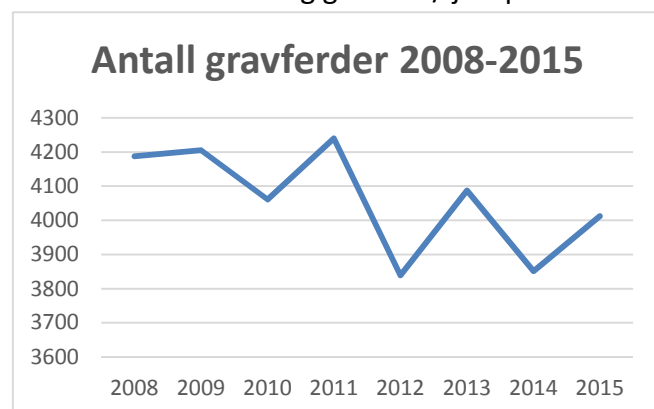
- Mål er oppnådd

Det fant sted totalt 4012 gravferder i regi av Dnk i Tunsberg i 2015. Dette utgjør en andel på 90,7 % av de døde i samme periode (totalt antall døde i 2015 er iflg SSB 4425 personer). Sammenlignet med året før er dette en liten oppgang på + 2,5%. En sammenstilling over oppslutning om gravferd i perioden 2008-2015 sees i tabell 12 med påfølgende graf:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall kirkelig gravferd	4187	4205	4061	4240	3839	4087	3851	4012
% andel av antall døde	92,76	92,03	92,51	96,5	87,4	92,17	88,2 %	90,7

Tabell 12 : Antall kirkelige gravferd og jordpåkastelser 2007-2015 (For Hønefoss er tall fra 2014 brukt).

Graf over antall kirkelig gravferd/ jordpåkastelser 2007-2015:

Antall gravferder er varierende i perioden, noe som generelt skyldes et variabelt antall døde i samme periode. Nedgangen fra 2011 til 2012 kan ha sin årsak i ny gravferdslov som ble innført 2011. Denne har ført til økt bevissthet om alternative gravferder. Det store bildet er allikevel at den kirkelige gravferd fortsatt brukes av en stor majoritet av befolkningen og at endringene over tid er små. Kirkelig gravferd som rite har også en antatt sterkere stilling blant den eldre generasjon enn den yngre.

F. OPPSLUTNING OM KIRKEVALGET

Mål:

Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Resultatmål:

- Valgdeltakelse.
- Kjønnfordeling i valgte råd.
- Ungdomsrepresentasjon i valgte råd.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis oppnådd

Valgdeltakelse

Oppslutningen om kirkevalget i Tunsberg bispedømme hadde en økning i valgdeltakelse på over 48% fra valget i 2011. Ved valget på bispedømmeråd var det 15,4 % av medlemmene som stemte ved direkte valgongang. Kirkevalget ble holdt samtidig med valg til kommunestyre og fylkesting i alle sokn i bispedømmet. De aller fleste stedene ble kirkevalget avholdt i lokaler i nærheten av de offentlige valgene. Det er nok en av grunnene til økt oppslutning. En annen grunn til økt valgdeltakelse synes å være det økte fokus på enkeltsaker som resulterte i at ved bispedømmerådvalget i 9 av 11 bispedømmer var det to lister; Nominasjonskomiteens liste og Åpen folkekirkes liste. Dette var en sak som media var opptatt av og gjorde sitt til å øke engasjement og valgdeltakelse.

Kjønnfordeling

I Valgreglene for menighetsrådsvalg og bispedømmerådvalg vedtatt av Kirkerådet 26.9.2014 heter det i forhold til kjønnsrepresentasjon at kandidatlistene (valglistene) til menighetsrådsvalget (§ 7-1 f.) at listene «bør ha minst 40% representasjon av hvert kjønn blant de foreslåtte kandidatene». For bispedømmerådvalget står det i samme valgeregler (§ 2-6-6): «Begge kjønn skal være representert med minst 40%» på nominasjonskomiteens liste. Det samme gjelder for lister fra andre grupper av forslagstillere.

Resultatet fra menighetsrådsvalget viser en kjønnfordeling på 61% kvinner og 39% menn i de nye menighetsrådene. Resultatet for bispedømmerådvalget gav et resultat med 50-50% kjønnfordeling i det nye bispedømmerådet.

Ungdomsrepresentasjon

I Valgreglene for menighetsrådsvalg og bispedømmerådsvalg vedtatt av Kirkerådet 26.9.2014 heter det at i forhold til ungdomsrepresentasjon at kandidatlistene (valglistene) til menighetsrådet (§ 7-1 h) at listene «bør ha minst 20 % representasjon av kandidater under 30 år». For bispedømmeråds-valget står det i samme regler (§ 2-6-6) at nominasjonskomiteen skal «...sørge for at listen inneholder en andel kandidater som er under 30 år på minst 20%». Det samme gjelder lister fra andre grupper av forslagsstillere.

Resultatet fra menighetsrådsvalget viser en ungdomsrepresentasjon på 6 % i de nye menighetsrådene. Resultatet av bispedømmerådsvalget gav en ungdomsrepresentasjon på over 40% blant de leke medlemmene i det nye rådet, 3 av 7 medlemmer er under 25 år. Når vi tar med alle de valgte medlemmene av bispedømmerådet er det 33% av rådet som er under 30 år.

Samlet vurdering: oppslutningen av folkekirken.

Oppslutningen om folkekirken er rimelig god, selv om resultatene også viser at Tunsberg, på linje med det norske samfunn forøvrig er i endring mot et mer pluralistisk samfunn. Andelen i befolkningen som er medlem i Dnk har sunket gradvis over tid. Dette har sin årsak i dypere endringsprosesser i det norske samfunn som har pågått over tid. Religionssosiologen Grace Davie har også påpekt noe av det særpregede med Dnk. Grace påpeker i sitt studie om folkekirkene i Norden at den lave oppslutningen omkring noen av folkekirkens tilbud tross et relativt stort medlemstall kan karakteriseres av et slags stedfortrederskap, en slags « vicarious religion», der majoriteten overlater til en minoritet til å opprettholde, på vegne av det store flertall, samhørigheten med folkekirken og religiøs praksis som f.eks kirkegang. Dette stemmer med vår erfaring og observasjoner. Årets resultat gir tross nedgang i oppslutning på flere felter et godt grunnlag for si at Den norske kirke er en lokal forankret folkekirke. Oppslutningen bekrefter fortsatt dens karakter som folkekirke. Medlemmene har fortsatt tilgang på gudstjenester og annen kirkelig betjening når de måtte ha behov for det. De har mulighet til å bringe sine barn til dåp, bli konfirmert i kirken, bli viet og gravlagt. For majoriteten blant befolkningen i Tunsberg er den lokale menigheten fortsatt den som det er naturligst å henvende seg til får å få hjelp til rituelle sanksjonere, tydeliggjøre og tolke viktige hendelser i deres liv.

2. GUDSTJENESTE OG KULTUR

Mål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Gudstjenestelivet blomstrer.

A. GUDSTJENESTELIV

Resultatmål:

Øke gudstjenestedeltakelsen.
Gudstjenestetilbudet holdes oppe.

Resultatindikatorer:

Gudstjenestefrekvens på søn-og hellig dager.
Gudstjenestedeltakelse/ prosentvis endring i gudstjenestedeltakelse.

A-1. Gudstjenestefrekvens og gudstjenesteoppslutning søn-og helligdager

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

Det er i løpet av 2015 feiret **4350** gudstjenester på søn- og helligdager. Det er en nedgang på -2,44% fra i fjor. Sammenlignet med året 2009, viser dette en reduksjon på -242 gudstjenester de siste seks år. Det har ikke vært mulig å opprettholde det samme antall gudstjenester som tidligere innenfor de økonomiske rammebetingelser som er gitt. Reduksjonen i antall gudstjenester lokalt har derfor vært en nødvendighet. Denne reduksjonen har imidlertid skjedd over tid. Hvilke gudstjenester som er redusert er basert på analyser av hvilke steder og tidspunkter lokalt det er mulig å samordne, som f.eks sommertid, da det er registrert lavere deltakelse.

Antall deltakere på gudstjeneste i 2015 er **395 695**. I gjennomsnitt var det *91 deltakere pr. gudstjeneste*. Dette er en nedgang i antall deltakere fra fjoråret på -3,46 % og -1 deltaker i snitt. Denne følger den samme svakt synkende tendens som en har observert de senere år.

Tabell 13 viser de faktiske tall på antall gudstjenester og gudstjenestedeltakelse i Tunsberg bispedømme for perioden 2009-2015:

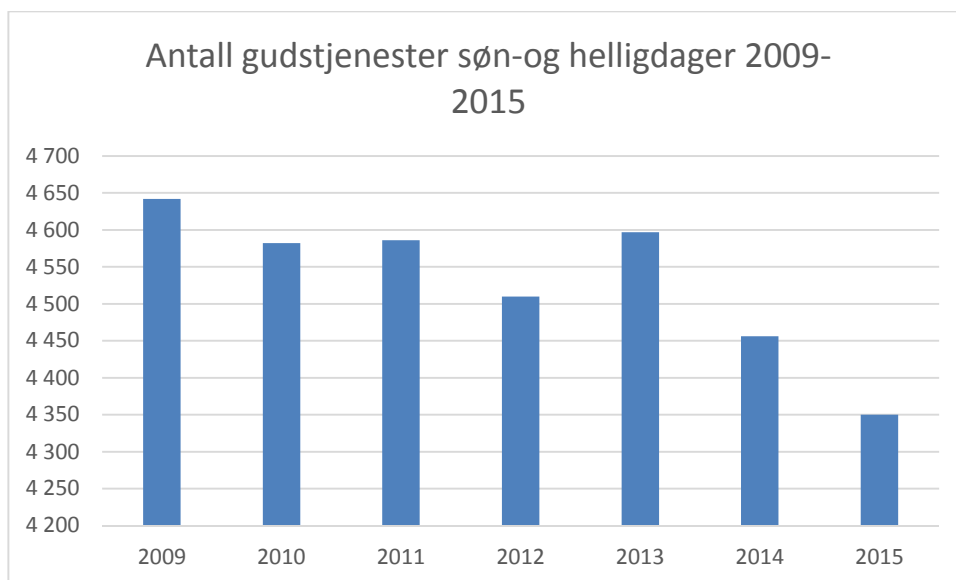
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gudstjenester	4 642	4 582	4 586	4 510	4 597	4456	4 350
Deltakere	442 410	428 899	443 995	421 175	415 013	409861	395 695
Snitt	95,3	93,6	96,8	93,4	90,3	92	91

Tabell 13: Antall gudstjenester og gudstjenestedeltakelse i Tunsberg 2009-2015.

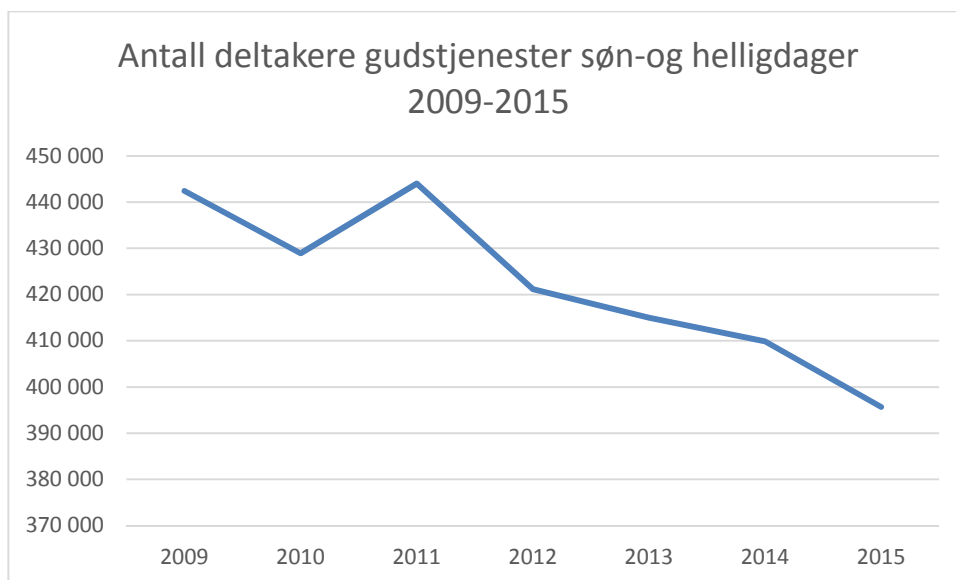
Grafen på neste side viser antall gudstjenester søn-og hellig-dager i Tunsberg 2009-2015. Det tas også med oversikt over antall deltakere og gudstjenester på søn-og helligdager i samme tidsrom, fordelt på det enkelte prosti. Av denne kan vi bl.a. observere at det ikke ser ut til å være en direkte årsak mellom lavere gudstjenestefrekvens og lavere deltakelse. Sammenlignet med 2014, har antallet gudstjenester for Drammen prosti økt med +9, mens deltakelsen er redusert med -5224 deltakere, dvs en reduksjon på 1,27 %. Gjennomsnittlig deltakelse er også den laveste i perioden 2010-2015, på 85,7 deltakere. Sandefjord prosti har en nedgang i antall gudstjenester på -3, med en økning i deltakelse på +8,41 %. Dette

viser at årsakene er mer komplekse enn er direkte sammenheng mellom deltakelse og gudstjenestefrekvens.

Grafen på neste side viser antall gudstjenester søn-og hellig-dager i Tunsberg 2009-2015.

Grafen nedenfor viser antall deltakere på gudstjenester søn-og hellig-dager i Tunsberg 2009-2015.

Tabell 14 viser resultatet av antall gudstjenester på søn-og helligdager i 2010-2015, og deltakere fordelt prostivis:

PROSTI	2010		2012		2013		2014		2015	
	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere
Kongsberg	374	31478	363	30793	376	31712	372	32899	344	30531

Drammen	455	44256	456	43337	459	40881	435	43268	444	38044
Ringerike	347	28939	334	27069	320	25617	272	25548	203*	17428*
Hallingdal	354	29349	358	28801	377	31349	357	32619	352	33177
Eiker	552	52481	538	48960	543	48192	553	51096	515	48853
Lier	399	35603	400	34840	433	34441	388	33439	395	33224
Nord-Jarlsberg	618	54793	580	51584	595	52313	586	49136	598	50118
Domprostiet	608	67599	608	72686	626	69603	644	67737	601	61905
Sandefjord	314	39546	311	36989	302	33873	294	33931	291	36785
Larvik	561	44855	562	46116	558	46260	535	43264	506	36670

Tabell 14 : Antall gudstjenester, søn-og helligdag 2010-2015, oppstilt prostivis (tall for året 2011 er ikke tatt med).

* =Tall fra Hønefoss og Hole er ikke inkludert pga. manglende innrapportering.

A-2. Gjennomsnittlig antall personer pr. gudstjeneste

Tabell 15 nedenfor gir en sammenligning av årets resultat med resultat fra 2010-2015, sett prostivis:

	Kongsberg	Drammen	Ringerike	Hallingdal	Eiker	Lier	Nord-Jarlsberg	Domprostiet	Sandefjord	Larvik
2010	84,17	97,27	83,4	82,91	95,07	89,23	88,66	111,18	125,94	79,96
2011	87,69	98,02	83,09	84,53	92,74	96,58	92,35	120,25	129,78	84,39
2012	84,83	95,04	81,04	80,45	91,0	87,1	88,94	119,55	118,94	82,06
2013	84,34	89,07	80,05	83,15	88,75	79,54	87,92	111,19	112,16	82,9
2014	88,44	99,47	93,9	91,37	92,4	86,18	85,5	105,18	115,41	80,97
2015	88,75	85,68	85,85	94,25	94,86	84,1	83,8	103,0	126,4	72,4

Tabell 15: Gjennomsnittlig gudstjeneste deltakere, søn-og helligdag 2010-2015, oppstilt prostivis

A-3. Gudstjenesteopplutning uten søn-helligdager

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

Det er i tillegg til 4350 gudstjenester på søn- og helligdager blitt feiret **1198 andre gudstjenester**. Det er en økning fra i fjor og på nivå med 2012. Gudstjenestene utenom søn- og helligdager samlet til sammen 87 124 deltakere som gir et snitt på 72,7 deltakere. Altså noen færre i snitt enn 2014. Tallene ser slik ut:

Gudstjenester Tunsberg - Utenom søn- og helligdager 2012-2015				
	2012	2013	2014	2015
Gudstjenester	1 189	1 181	1 039	1198
Deltakere	94 358	91 060	79 993	87124
Snitt	79,4	77,1	77,0	72,7

Tabell 16: Antall gudstjenester utenom søn-og helligdager 2012-2015.

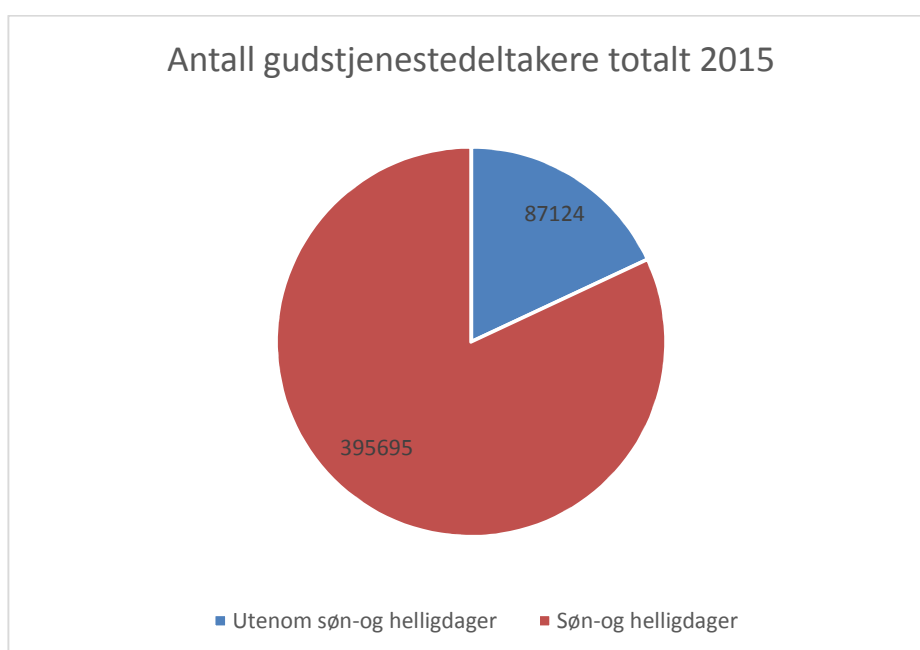
A-4. Oppslutning gudstjenester totalt

Tabell 17 på neste side viser det totale antallet gudstjenester som er feiret i løpet av 2015, både søn- og helligdager og de andre ukedagene.

Gudstj. totalt 2012	Deltakere 2012	Gj.sn. delta. 2012	Gudstj. totalt 2012	Deltakere 2013	Gj.sn. delta. 2013	Gudstj. totalt 2014	Deltakere 2014	Deltakere 2015	Gudstj. Totalt 2015	Gj.sn. delta. 2015
5699	515753	91	5780	506 073	88	5415	486121	482919	5548	87

Tabell 17: Antall gudstjenester totalt feiret i Tunsberg i 2012-2015

Det har altså blitt feiret totalt 5548 gudstjenester i Tunsberg i 2015 som har samlet totalt 482 919 deltakere. Som sektordiagrammet nedenfor illustrerer, samler gudstjenestene på søn- og helligdager fortsatt flest.

Hvilke typer gudstjenester samlet flest folk i 2015?

	Antall gudstjenester	Antall deltakere	Gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste
Familie-og barnegudstjenester	626	71259	113,8
Konfirmasjonsgudstjenester	297	77621	261,4
Gudstjenester for skolebarn	274	48717	177,8
Økumeniske gudstjenester	31	2880	93
Julaftensgudstjenester	223	56292	252,4
Gudstjenester for ungdom	164	19875	121,2
Påskedagsgudstjenester	306	15998	52,3
Gudstjenester for barnehagebarn	113	7754	68,6
Gudstjenester med skriftemål	13	270	20,8

Tabell 18: Antall ulike typer gudstjenester og deltakelsen på disse i Tunsberg 2015.

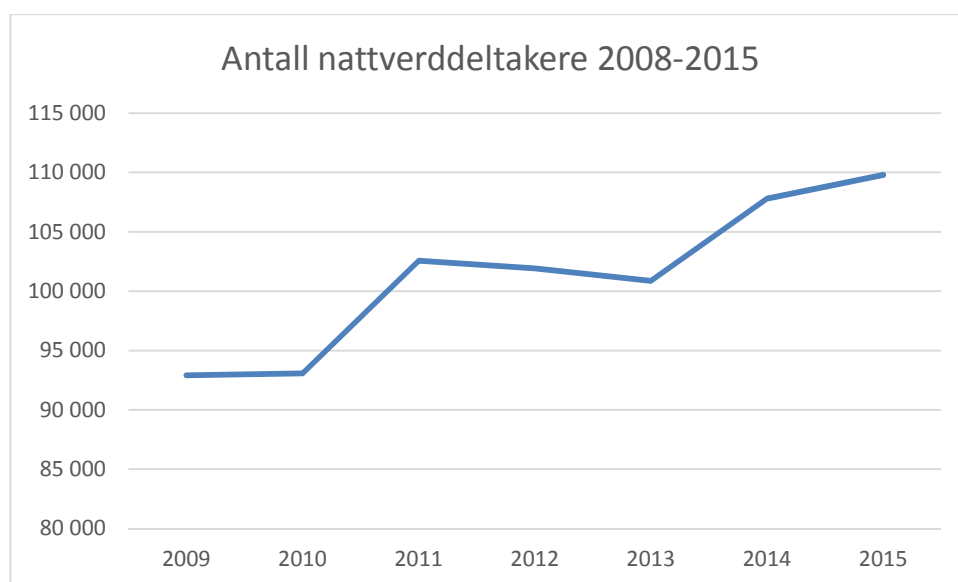
Julaften- og konfirmasjonsgudstjenestene har som tidligere, samlet flest deltakere. Gudstjenester for ungdom arrangeres ikke så ofte, men har høy gjennomsnittlig deltakelse. Disse gudstjenestene er ofte forbundet med stor grad av involvering og deltakelse av konfirmanter.

A-5. Oppslutning: Gudstjenester med nattverd og nattverddeltakere i 2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nattverddeltakere	92 924	93 070	102 566	101 925	100 874	107 789	109 799
Gudstjenester	2 916	2 479	2 583	2 639	2 847	2 857	2 934
Snitt	31,9	37,5	39,7	38,6	35,4	37,7	37,4

Tabell 19 : Antall nattverdsdeltakere og gudstjenester med nattverd i Tunsberg 2008-2015.

En grafisk fremstilling av de faktiske tallene i tabell 19 viser:

Antall nattverdgjester har igjen økt. Antall gudstjenester med nattverd er flere enn året før og med det øker antall nattverdgjester. Det er også grunn til å tro barrieren for å gå til nattverd er blitt lavere de siste årene etter mye fokus på dette.

Strategi og prioriteringer

Det legges ned mye arbeid, både av ansatte og frivillige i gudstjenestene. At 2692 frivillige var engasjert med planlegging og gjennomføring av gudstjenestene i 2015, viser at gudstjenesten ikke bare er presten og organistens. Vi har de senere årene gjennom gudstjenestereformen arbeidet med fleksibilitet, stedegengjøring og involvering. Dette tror vi har hatt positive effekter, men den omfattende prosessen har samtidig gitt en viss reformtrettighet. Til tross for mye godt gudstjenestearbeid ser vi altså en generell nedgang i gudstjenestedeltakelse. Det har nok mange årsaker og noen av dem kan vi påvirke, men langt fra alle. Gudstjenesten er f.eks. blitt et tilbud blant mange som individet selv velger eller ikke. Dette er i spenning til den vekt vi som kirke legger på den regelmessige gudstjenesten og

dens sentrale rolle. Gjennom samtaler og refleksjoner lokalt og regionalt har vi sett at problemet med synkende deltakelse er mer kompleks og går dypere enn endringer av form. Bispedømmets strategi er derfor langsiktig. Å innhente kunnskap om årsaker til hvorfor folk ikke velger gudstjeneste oftere, samt å gi denne kunnskapen videre til ansatte, legge til rette for refleksjon og inspirere dem til frimodig å arbeide videre med gudstjenestene var mål i 2015. Et av flere tiltak var:

«Fullt Hus»

Med mandat fra strategidokument og årsplan som for 2015 prioriterte strategimålet «At gudstjenestelivet blomstrer», arrangerte vi en tverrfaglige kurs- og inspirasjonssamlingen som vi kalte «Fullt Hus» i Bølgen Kulturhus i Larvik juni 2015. Denne var for hele bispedømmet. Programmet på dagtid var primært for ansatte, mens kvelden var viet ungdom. I denne siste delen av samlingen var både ansatte og frivillige ledere samlet. «Fullt Hus» hadde fokus på nettopp det å fylle kirkene våre. Det ble tilbudt hele 10 valgfrie seminarer, panelsamtaler og ideutveksling med særlig fokus på ungdomskulturen. Det var inspirerende gudstjenester, innspill fra Ungdommens bispedømmeråd (UBDR) og alle prostiene var representert. Programmet for dagen ble utviklet med fokus på eieforhold til innholdet, samt tydelige risikoanalyser. På den måten mener vi å ha fått frem gode innspill og strategier til de lokale menighetene. Vi hadde også en eksempel gudstjeneste som vi importerte fra Nanset kirke, Larvik prosti, under navnet «Helt enkelt». På kvelden var det eget ungdomsseminar som inneholdt valgfrie seminarer, ungdomskonsert og eksempel gudstjeneste hvor lokale krefter viste i praksis «hva som skal til for å få det til». I overkant av 600 deltagere fikk fornyet kunnskap og inspirasjon gjennom dette arrangementet.

B. KULTUR

Resultatmål:

- Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk.

Resultatindikatorer:

- Antall konserter og kulturarrangementer.

Vurdering av resultat og måloppnåelse.

- Målet er oppnådd

Det er avholdt totalt 1038 konserter og 324 kultur arrangementer i 2015. Antallet deltagere var på **129 039** og **30 423**, totalt 159 462. Det gir en liten nedgang på 1,4 % i forhold til 2014, men sett under ett viser perioden 2011-2014 en økning av kirkelig kulturvirksomhet.

Tabell 20 på neste side viser i tall nedslaget av kirkelig kulturvirksomhet fra 2011 og til og med 2015:

Arrangement	2011	2012	2013	2014	2015
Konsserter i regi av menigheten	692	667	692	734	761
Antall deltakere/publikum	76 151	71427	70 692	79 741	82 611
Konsserter i regi av andre	260	277	273	264	277
Antall deltakere/publikum	39 858	45682	48 841	45 534	46 428
Andre kulturarr i regi av menigheten	154	179	201	264	265
Antall deltakere/publikum	12 270	19352	16 010	29 191	29 061
Andre kulturarr i regi av andre	39	40	51	59	59
Antall deltakere/publikum	3636	2453	5034	7205	1362
Totalt antall kulturelle arrangement	1145	1163	1217	1321	1362
Totalt publikum på kulturelle arrangement	131 915	138 914	140 577	161 671	159 462

Tabell 20. Antall konsserter og kulturarrangementer i menighetens regi og i andres regi 2011-2015.
Tall fra Hønefoss og Hole menigheter mangler.

Tabell 21 nedenfor viser det totale antallet konsserter og kor i menighetene i 2015:

Prosti	Antall konsserter i menig.regi	Deltakere konsserter i meng.regi	Antall konsserter i andre.regi	Deltakere konsserter andre.regi	Antall barnekor	Antall kor-voksne
Domprostiet	134	16 084	27	5778	15	9
Larvik prosti	44	7015	32	4742	12	6
Sandefjord prosti	94	9 235	23	4034	8	3
Nord-Jarlsberg prosti	61	5797	50	7681	12	4
Ringerike prosti *	22	2071	14	3039	4	2
Lier prosti	78	6137	23	2858	9	3
Drammen prosti	79	8550	64	10737	14	7
Eiker prosti	67	8843	36	4426	12	6
Kongsberg prosti	74	12 141	9	2 829	6	5
Hallingdal prosti	51	5640	19	3306	6	3
Sum	704	81 513	297	49 430	98	48

Tabell 21: Antall konsserter og deltakere i menighetens regi og i andres regi 2014

*= tall fra Hønefoss og Hole menigheter mangler.

Vurdering:

Tallene for 2015 i Tunsberg har et relativt stabilt høyt nivå , hvorav antall konserter i menigheten har en svak nedgang fra året før. Vi ser også at det har vært en nedgang i antall kulturarrangementer. Denne kan forklares ut fra følgende tre faktorer:

- a) I forbindelse med biskopens oppstart i 2015 ble det arrangert 10 store kulturkvelder i prostiene. Disse var et engangstilfelle og representerte svært høye besøkstall.
- b) I forbindelse med Grunnlovsjubileet ble det i svært mange menigheter og kirker lagt opp til både egne grunnlovsarrangement gjennom året , med.feks. markering av valgkirker, samtidig som det også ble gjort en del ekstra i tilknytning til 17. mai osv. Disse arrangementene kom i tillegg til det disse kirkene vanligvis gjør av arrangement, og slår ut positivt på statistikken.
- c) Kunst og kultur er konjunkturavhengig , og allerede for et år siden kunne vi merke nedgang i billettinntekter. En rekke kulturinstitusjoner har lagt opp til lavere billettinntekter enn vanlig dette året. Denne trenden er det også sannsynlig at man vil merke noe på entreberettigede arrangement i kirkene.

I kirkene våre i Tunsberg bispedømme er det et spekter av arrangement med godt, lokalt kultursamarbeid gjennom hele året. Dette innebærer konserter, deltagelse av korps og kor på gudstjenester og andre arrangement, innslag med dans, drama og litterære uttrykk og ofte med deltagelse av lokale foreninger og lag og organisasjoner. Profesjonelle kunstnere bruker kirkene som lokale for utstillinger og årlige kirkemusikk – og kulturfestivaler blir arrangert mange steder i bispedømmet. Vi kan slå fast at Tunsberg bispedømme er et «kulturbispedømme» . I det mangfoldige kirkelige arbeidet blir det utført geniunt kulturarbeid , ikke minst gjennom sang og musikk. Det er et rikt allment kunst- og kulturmiljø innen mange kunstarter.

Oppsummering av året

Kirken i Tunsberg har gjennom året samarbeid med mange miljø i det almene samfunns- og kulturlivet i bispedømmet :

De ulike kommunene
 Vestfoldfestspillene AS
 Buskerud Fylkeskommune
 Vestfold Fylkeskommune
 Høgskolen i Sør Øst Norge
 Kunstnersenteret i Buskerud
 Haugar Vestfold Kunstmuseum
 Drammens Museum
 Litteraturuka i Vestfold
 Teater Ibsen
 Leveld Kunstnertun
 Ulike historiske spel og festivaler
 Fortellerhuset
 Flere forlag

Gjennom året er det også arrangert en rekke kompetansehevingstiltak som har hatt til hensikt både å rette fokus på rekruttering, søknadsskriving, men også spesifikt på aktuelle fagområder innenfor kunst og kultur.

Kunstneren Tollef Thorsnes fra prosjektet " Korset i Gullaug kirke".

Dette har funnet sted både som rene kursdager og som mindre treffpunkt på en halv dag hvor det jobbes spesifikt med prosjektutvikling og veiledning.

De nasjonale tallene viser at kirken befester sin posisjon som en av Norges største kulturformidlingsarenaer. 1,6 millioner mennesker deltok på konserter og kulturarrangementer i kirkene, og et flertall av disse deltok på konserter og kulturarrangementer i regi av menigheten.

Pilegrimsarbeid

Tunsberg bispedømme har i 2015 ikke lagt opp til store og samlende tiltak på Pilegrimsfeltet.

Vi har hatt som strategi å stimulere opp under lokale tiltak, og bidro bl.a. i forbindelse med markeringen i Lier rundt St. Hallvard. Her var det også lagt opp til et samarbeid med kunstneren Tollef Thorsnes og Lier prosti. Videre har det vært kontaktpunkt mot andre aktive miljøer, og det har også vært jobbet aktivt mot nyetablering av Pilegrimsmarsj i Brunlanes i forbindelse med feiringen av «Nesjar 2016», tusenårsjubileet for slaget ved Nesjar i 1016.

I 2017 er det håp om at leden gjennom Vestfold blir ferdig merket, og vi statser da på å ha flere prosjekter som retter fokus på dette. Høsten 2016 planlegges opprettelsen av en tverrfaglig gruppe som får i ansvar å arrangere en vandring i året som alternerer mellom ulike ruter og steder. Dette for å sikre at det tas lokale initiativ.

Vi har også begynt å berede grunnen for en større lokal kunstutstilling og vandring med og i Pilegrimsmotivet. Tidshorizonten her er 2017 – 2018.

3. DÅP OG TROSOPPLÆRING

Mål:

- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn.
- Flere søker dåp og trosopplæring.

Resultatmål:

- Oppslutningen om dåp øker.
- Omfanget i trosopplæringstilbudet øker.
- Oppslutning om trosopplæringstiltakene øker

Resultatindikatorer:

- Andel døpte tilhørende.
- Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene.
- Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak.

A. Dåp og dåpsstatistikk, opplutning av dåp

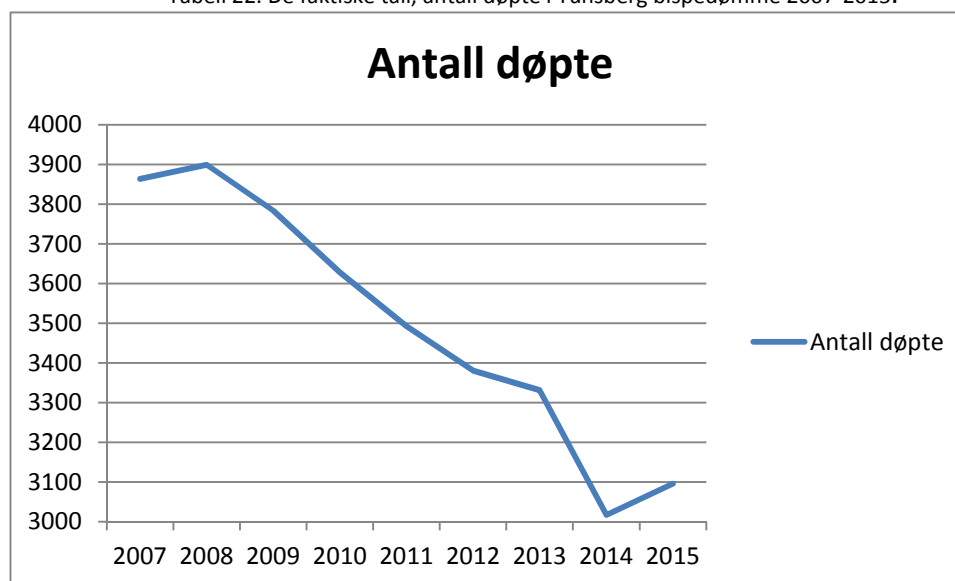
[Se også side 17.]

Siden 2008 har vi registrert en jevn nedgang i antall dåp i Tunsberg bispedømme. Tallene for 2015 viser imidlertid en liten oppgang i antall dåp på + 79 dåp, dvs en økning på + 2,6 %. På side 17 diskuteres årets resultat i andel døpte tilhørige. En har i 2015 hatt en liten oppgang på + 1 % i forhold til 2014.

Tabell 22 nedenfor og påfølgende graf på neste side illustrerer utviklingen over tid:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
3864	3899	3784	3628	3493	3381	3332	3017	3096

Tabell 22. De faktiske tall, antall døpte i Tunsberg bispedømme 2007-2015.

Spør en etter døpte i prosent av antall fødte i Tunsberg viser tallmaterialet for perioden 2008-2015 følgende:

Døpte i prosent av antall fødte i Buskerud og Vestfold 2008-2015								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Buskerud	69,4	66,9	67,8	65,3	62	61,4	55,5	59,29
Vestfold	72,4	73,7	69,1	66,8	66,7	68,5	62,2	

Tabell 23: Døpte i prosent av antall fødte i Buskeruds og Vestfold 2008-2015. Kilde SSB. * Tall for 2015 er for begge fylker til sammen.

Endringene for Buskerud viser en nedgang på -13,9 % fra 2008 til 2014, mens endringen for Vestfold er -10,2 %. Noe av forskjellen mellom Buskerud og Vestfold kan ha sin årsak i at befolkningen i Buskerud, særlig i Drammensområdet er mer sammensatt religiøst på grunn av tilflytting fra andre land . I 2014 var 20,7 % av befolkningen var registrert som medlem i

et annet tros- og livssynsamfunn enn DnK. Buskerud har også flere registrerte medlemmer i andre tros- og livssynsamfunn enn Vestfold (B= 12,9 % og V= 11.9%).

I 2014 arbeidet vi med å finne gode og relevante strategier for hvordan vi som kirke kunne møte utfordringen med synkende dåpstall. Vi la vekt på to fokusområder: Kunnskap og kommunikasjon (se årsrapport for 2014). Dette er fulgt opp i 2015 som et hovedsatsningsområde.

Fagdag om dåp. «Den store dåpssamtalen»

En av to tverrfaglige samlinger for hele bispedømmet i 2015 var viet dåp. Dagen (21.okt) gav både faglig oppdatering på luthersk dåpsteologi, en kunnskapsdeling fra Kirkerådet og presentasjon av erfaringer fra bispedømmet og landet for øvrig på vellykkede tiltak for å øke dåpstallene. I tillegg var dette også et av hovedtemaene på bispedømmets kurs for kontoransatte. Det er mye å hente på imøtekommenhet, god informasjon og rutiner slik at de som ønsker dåp blir godt møtt, lett finner frem til informasjon og får dåp når det passer for familien. Fagdagen om dåp var fulltegnet og inntrykket er at det arbeides godt med denne saken i mange menigheter, men at det også er et utviklingspotensiale.

Fra "Den store dåpssamtalen fagdagen om dåp. Foto:KEL

B. Omfanget i trosopplæringstilbud

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål delvis oppnådd.

Det er gjennomført 200,6 timer i gjennomsnitt pr. menighet med godkjent plan. Det er en liten nedgang på 5,5 timer i forhold til 2014. Dette betyr at færre tiltak er gjennomført. Det er ulike faktorer som kan være årsak til dette. Det kan være naturlige svingninger eller tiltak som blir avlyst på grunn av få påmeldte. Dette kan synes naturlig ettersom oppmøtetallene også går noe ned for Tunsberg bispedømme dette året.

C. Oppslutning om trosopplæringstiltakene

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål delvis nådd.

2015 er det første året alle menigheter mottar trosopplæringsmidler og er i gang med planprosess ved inngangen til dette året. Dette året har menighetene i Lier prosti ferdigstilt sine planer, noen har utsatt innlevering med ny avtalt frist. Det er gjennomført oppfølgingsmøter hos alle menigheter i gjennomføringsfasen. Det er startet et arbeid med å nytenke bispedømmets kurstilbud for undervisningsansatte. Dette er i samarbeid med bispedømmeråd, rådets undervisningsutvalg, kirkefagavdelingen og fagforeningen (KUFO). Det er gjennomført årsrapportsamtaler med menighetene ut fra årsrapporten de har skrevet. Denne samtalen er i stor grad gjennomført prostivis, og det oppleves nyttig både for menighetene og bispedømmekontoret.

	2015	2015	2014	2013
	Deltagere (sum)	Andel av målgruppen	Andel av målgruppen	Andel av målgruppen
Dåpssamtalen	1928	97 %	99 %	100 %
4-årsbok 2014	978	40 %	39 %	38 %
Lys Våken	544	17 %	25 %	29 %
Breddetiltak rettet mot 6 år	436	23 %	24 %	24 %
Tårnagenthelg	576	21 %	24 %	22 %
Etter konfirmasjon	325	12 %	19 %	18 %
Totalt	4787	40 %	57 %	

Tabell: 24: Gjennomsnittlig deltakelse ved et utvalg trosopplæringstilbud i menighetene og andel deltakere av målgruppen. Kilde Etatstatistikken 2015.

Tallene for Tunsberg viser en nedgang for de fleste tiltakene som er med i beregningen av oppslutning om trosopplæringstilbud i menighetene, bortsett fra utdeling av 4-årsbok. Den generelle nedgangen har ingen klare årsaker. Det kan ha sammenheng med at tiltakene kolliderer med andre tiltak innen f.eks. idrett som barna er med på, at det er større andel av barn som har skilte foreldre og bor vekselvis hos den ene av foreldrene eller at menighetenes tilbud «drukner» i andre tilbud som foreldrene lar barna velge mellom. Det tiltaket som viser størst nedgang er «Lys Våken». Dette er et av tiltakene som tidligere har vært høyest profilert nasjonalt. Nå er det andre tiltak som har fått fokus. En delforklaring til nedgangen kan være mindre synlighet og fokus på tiltaket på nasjonalt nivå.

Man kan tro at breddetiltak som Lys Våken nå er godt innarbeidet og at det er tid for å rette fokus mot å få opp nye tiltak. Imidlertid kan tallene vise at for å opprettholde oppslutningen er det nødvendig med et stadig fokus på å nå bredde, ha frivillige på laget og gode tiltak med kvalitet. Kvaliteten på og synliggjøring av tiltakene vil være viktige faktorer for å sørge for en økning av oppslutningen i årene som kommer.

Ungdommens Bispedømmemøte

Ungdommens Bispedømmemøte fikk i 2015 en oppsving med høyere deltagertall enn på flere år. Ungdomsdemokratiet er noe som satses mye på i Tunsberg, så dette gleder oss.

Denne oppsvingen kan i år skyldes ungdomsrådet som har vært nogenlunde stabilt i flere år, og som dermed har god rutine på gjennomføringen av samlingen. De har blitt svært frimodige i å invitere andre ungdommer med seg, og har stor (med rette) tro på denne samlingen og viktigheten av den. Her er det «ungt ansvar – voksent nærvær» som er stikkordene, og helgen er i stor grad ungdomsrevet. Her er også en viktig arene for rekruttering til kirkelig tjeneste.

4. KIRKE OG SAMFUNN

Mål:

- Folkekirken engasjere seg i samfunnet

DIAKONI

Resultatmål:

- Flere menigheter utvikler plan for diakoni.
- Flere menigheter blir «Grønn menighet».

Resultatindikatorer:

- Andel menigheter med godkjent plan.

- Antall grønne menigheter.

A. Utbredelse av diakoniplaner

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

73 av 111 menighetene har utarbeidet diakoniplan. Tallet som ble rapportert i 2014 var høyere. Årsaken er at noen menigheter har integrert diakoni i sin helhetlige menighetsplan og det har derfor vært ulik forståelse av hva som defineres som en diakoniplan. Det er en økning på 6 planer. Tallet som menighetene selv har rapportert inn er mindre (65). Grunnen, så langt vi har klart å analysere, er manglende kjennskap til menighetsrådets vedtak blant de som fyller ut menighetsstatistikken. Det er behov for å følge opp de nye menighetsrådene, slik at diakoniplan som allerde finnes i menigheten også kan bli gjenstand for videre utvikling og oppfølging lokalt.

B. Antall grønne menigheter i bispedømmet

Vurdering av resultat og måloppnåelse.

- Mål delvis oppnådd

Tunsberg hadde ved årskiftet til sammen 36 grønne menigheter. Det er en økning på +2 menigheter fra 2014. Den beskjedne økningen gjenspeiler at bispedømmet i 2015 har måttet prioritere annet arbeid. Det registres også viss treghet med å få satt saken på dagsorden i menighetene. Grunnen er ikke manglende syn for viktigheten av saken, men en viss trøtthet ovenfor innspill og viktig engasjement utenfra, som konkurrerer med mer nære og lokale utfordringer som lokalt oppleves mer prekære. En viktig faktor i 2015 har også vært skifte av menighetsråd. Det er imidlertid gitt «fersk» informasjon og oppfordring til de nye menighetsråd og saken er blir fulgt opp overfor dem i 2016.

C. Samarbeid mellom kirke og kommunal helsetjeneste lokalt

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Målet er oppnådd.

Tunsberg bispedømmeråd har i 2015 hatt utvidet fokus på samarbeid mellom kirke og kommunal helsetjeneste. På en to-dagers fagsamling for diakoner/diakoniarbeidere ble kirke/helse-samarbeid grundig belyst. I 2015 hadde bispedømmet spesiell oppmerksomhet mot Ringerike prosti - med kirke/helse-samarbeid, gjennom kursserien «Godt liv – hele livet». 220 offentlig tilsatte helse- og sosialarbeidere, samt ansatte i menigheter og organisasjoner deltok på 6 kurskvelder høsten 2015. Målsettingen for denne kursserien var faglig kompetanseheving, med fokus på menneskeverd, helse og livskvalitet. Kurskveldene ble primært finansiert ved tilskudd fra Anders Jahres Humanitære Stiftelse.

Tilbudet er gratis og muliggjør deltagelse for helsearbeidere som sjelden blir prioritert til denne type kompetanseheving. I samhandlingsreformen er frivillige organisasjoner viktige samarbeidspartnere for det offentlige helse-Norge. Kirken er en sentral medspiller i denne

sammenheng. Kursserien inngår som et viktig ledd i bevisstgjøring omkring pasienters og institusjonsbeboeres rettigheter til åndelig betjening - med referanse til helsedepartementets rundskriv 1-6/2009; «Rett til egen tros- og livssynsutfoldelse». Ved alle vitaser i bispedømmet er det besøk på noen av helseinstitusjonene. Her har rundskrivet dannet grunnlag for viktige samtaler med ansatte i helse- og sosialtjenesten.

En arbeidsgruppe med helsefaglig og diakonal kompetanse har i 2014/2015 utarbeidet et hefte som er tenkt som en ressurs for å ivareta grunnleggende åndelige behov hos pasienter tilhørende Den norske Kirke. Hftet som blir ferdigstilt og trykket i januar 2016, er tenkt brukt på helse/omsorgsinstitusjoner i Tunsberg bispedømme. Interessen for dette heftet har vært stort. I samarbeid med de øvrige landets bispedømmer, har heftet blitt fornyet og utvidet med noe innhold, blant annet fadervår og velsignelse på de tre samiske språk. Dessuten trykkes en egen nynorsk utgave. Heftene skal distribueres til alle landets bispedømmer og bidra til styrking av

det allerede gode samarbeid mellom kirkelig tilsatte og de som jobber i kommunal helsetjeneste.

TILGJENGELIGHET PÅ INTERNETT

Resultatmål:

- Kirken blir mer tilgjengelig på Internett.

Resultatindikatorer:

- Antall treff på nettsider.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis oppnådd

Antall unike treff på Tunsberg bispedømmes hjemmesider i 2015 er 8443. Dette er en nedgang på – 3178 treff sammenlignet med fjoråret (unike treff i 2014: 11 621). Fluktfrekvensen har gått noe ned – fra 44,83% i 2014 til 41,39% i 2015. Det betyr at flere av de som søker seg inn til oss er reelle besøkende. Høyt besøkstall fra tidligere år kan også ha sammenheng med en høyere fluktfrekvens. Søkeordene som er mest i bruk har vist en merkbar endring fra generelle kirkelige ord til at det søkes spesifikt etter «Tunsberg bispedømme», og at brukerne dermed er mer målrettet.

Årsaken til nedgangen i unike treff kan ha flere grunner. Det mest nærliggende er kanskje det faktum at hjemmesiden er utdatert. Det arbeides med å få Tunsberg bispedømme på nett i ny og moderne utgave. Dette er også en fordel fordi nesten en fjerdedel av våre besøkende bruker mobile enheter. De gamle sidene er ikke tilpasset dette, og det kan føre til at færre besøker hjemmesidene våre. Antall besøk fra mobile enheter har økt med 5% fra 2014 til 2015.

En annen årsak kan være at Tunsberg bispedømme er så godt som usynlig i sosiale medier. Det er god grunn til å tro at hjemmesidene vil få flere besøk dersom vi også er mer aktive og synlige i de sosiale mediene – mao er tilstede der folk flest er. En analyse av treffene viser at 252 kom etter besøk på Facebook. Til sammenligning var dette tallet 155 i 2014.

En fremtidig strategi bør imøtekomme endringen som er blant brukerne – mer effektive søketreff, relevant og lett tilgjengelig informasjon og hjemmesider tilpasset den hverdagen vi lever i i dag, og ikke minst synlighet.

MISJON

Resultatmål:

- Flere menigheter engasjert for misjon.

Resultatindikatorer:

- Antall menigheter med inngått misjonsavtale.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er oppnådd

Pr 31.12.2015 har 80, 1 % av soknene (89 av 111) inngått en misjonsavtale eller et misjonsprosjekt. Dette er en liten nedgang fra 87,2 % i fjor. Denne nedgangen skyldes at noen avtaler har blitt avsluttet, men menighetsrådene i disse menighetene har ikke gjort vedtak om noe nytt i påvente av nye menighetsråd. I dette tallet inngår også 5 menigheter som ved årsskiftet var i prosess med å inngå ny misjonsavtale, etter en evaluering av gjeldende avtale som ble avsluttet mot slutten av 2015. Av totalt 89 misjonsavtaler/misjonsprosjekt er 76 av dem inngått med en av de 7 misjonsorganisasjonene i Samarbeid menighet og misjon (SMM) (se tabell 25 nedenfor). Disse uttrykker menighetenes felleskap med den verdensvide kirken.

Det norske misjonsselskap	44	Misjon uten grenser	3
Israelsmisjon	0	KFUK-KFUM Buskerud	4
Normisjon	11	Ungdom i oppdrag	2
Misjonsalliansen	10	MySisters	1
Areopagos	0	«Privat prosjekt»	1
HimalPartner	0	TOTAL ikke SMM	11
Stefanusalliansen	1	TOTAL AVTALER/prosjekt	87
TOTAL SMM	76	I prosess med å velge	5
Sokn uten avtale/prosjekt	22		

Tabell 25:
Oversikt over fordeling av misjonsavtaler/misjonsprosjekt i Tunsberg pr 31.12.2015

En stadig økende utfordring: lokalt misjonsarbeid

Det gjøres mye godt arbeid i lokalmenighetene Tunsberg for å få mennesker til å *komme* til gudstjenester, trosopplæringstiltak og andre arrangementer som kirken tilbyr. "Kom til oss - på eget initiativ- når du trenger det" har i årtier vært en velprøvd, god strategi som har ivaretatt kirkens oppdrag på en fungerende måte i vår kultur. Samtidig viser nå tallene for de siste år at noe er i endring. Vi møter utfordringer med synkende medlemstall og dåpstall, færre gudstjenestebesøk og endring av samfunnet mot et mer flerreligiøst samfunn som utfordrer oss til å tenke nytt. Vi har derfor arbeidet noe med å finne fremtil relevante, utadrettet evangelieformidlingspraksiser som en del av bispedømmets strategi. Dette er bl.a.:

- a. «Planting av ny menighet på Spikkestad innenfor Den norske Kirkes struktur og rammer: Innhenting av praksis og erfaringer», kort omtalt som «Spikkestadprosjektet». Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Røyken menighetsråd, Det norske Misjonsselskap og Tunsberg bispedømme. Noen av spørsmålstillingene vi ønsker å få belyst gjennom prosjektet er bl.a. "Hvordan skal menigheter i Den norske Kirke- på en god og saksvarende måte- møte de ulike utfordringer som oppstår når befolkningen i et sokn øker med mange tusen nye mennesker i løpet av kort tid? Når nye boligområder bygges ut med stor hastighet? Hvordan være kirke når de fleste av disse nye menneskene er pendlere- med de utfordringer det f.eks. gir for trosopplæring og gudstjenesteliv? Hvordan skape tilhørighet og tilknytning til lokalkirken? Hvordan skape tilknytning og tilhørighet til nytt kirkebygg?". En prosjektprest ble ansatt i 60 % stilling i februar. Siden vedkommende ikke har samme tjenesteordning som de andre prestene med begravelser, vielser ol.l. er vedkommende mer fristilt til direkte oppsøkende og kontaktskapende arbeid. Er dette en fremtidig måte å tenke prestetjeneste på - i hvert fall i pionerarbeid i vekstområder som dette? Arbeidet er allerede godt i gang med kontaktskapende arbeid, familie-relaterte gudstjenester, utbygging av lokal givertjeneste, ulike aktiviteter som tilbud om leksehjelp, KRIK-gruppe, kreative verksteder før gudstjenesten mm. Det er for tidlige til å si konkluderende om dette prosjektet som vi følger opp de nærmeste årene.

- b. *Dialogarbeid og utfordringer i et fler-religiøst samfunn.* Vi ønsker som bispedømme å være i forkant med å utforske hva det betyr å være folkekirke i et fler-religiøst samfunn. Fjell sokn i Drammen prosti er en av landets første og største bydel der medlemmer i Den norske Kirke er i mindretall blant befolkningen (30 %). Gjennom de

siste 8-10 årene har en her fått utviklet en lokal kompetanse på dialogarbeid. Menigheten, ikke minst sokneprest Ivar Flaten har vært en aktiv og kreativ pådriver i dialogarbeid, og som resultat har det blitt utviklet flere arenaer for samhandling og dialog i drammen (Eks: Gjestebud, Drammen og omegn tros- og livssynsforum (DOTL) og Drammen Sacred Music Festival m.fl.). Nå ønsker vi å utvikle dette arbeidet. Vi har laget planer for å bygge opp et dialogsenter. Et slikt senter vil kunne ha betydning både for kommunen, bispedømmet og studenter fra ulike fagområder og flere arenaer for samhandling og dialog. Det har ennå ikke lyktes med å finne finansiering til dette.

5. REKRUTTERING OG FRIVILLIGHET

Utlysninger, søknader og tilsetninger av prestestillinger

I 2015 ble det tilsatt 11 ny prester i Tunsberg bispedømme. Vi opplever at Tunsberg får gode og vel kvalifiserte søkere til stillingene, noe som er en forutsetning for å få prestedtjenesten i prostiene til å fungere godt.

Tunsberg	Utlyste stillinger	Antall søknader	Søknader pr. utlysning	Stillinger utlyst flere ganger	Tilsetninger
2015	11	62	5,6	1	11
2014	15	54	3,6	3	14
2013	20	88	4,4	3	20
2012	3	30	10	0	3
2011	8	62	7,8	0	8

Rekrutteringssituasjonen i Tunsberg bispedømme

Bispemøtets program «Veien til prestedtjeneste» fungerer etter sin hensikt. Kontakten vi får med studentene på dette programmet virker rekrutterende inn i bispedømmet. Rekrutteringen skjer både ved at vi tilsetter nyutdannede i faste stillinger, og at vi engasjerer dem i kortere vikariater.

I 2015 deltok 7 studenter tilknyttet Tunsberg på Ordinasjonssamling 1 og 2 på Granavolden. 4 studenter gjennomførte stiftspraksis i Tunsberg i 2015. Tunsberg biskop ordinerte 6 teologiske kandidater til prestedtjeneste, av dem hadde 3 kandidater vært i andre type stillinger og fullført teologisk eksamen i voksen alder. 3 diakoner ble vigslet til tjeneste.

Rekrutteringsteamet har vært i arbeid i hele 2015. De har deltatt på større ungdomsarrangementer i bispedømmet med stand. Vi ser også at arbeidet med ungdommens bispedømmemøte og ungdommens bispedømmeråd fungerer som en arena for rekruttering inn til kirkelig tjeneste.

I 2015 deltok 6 prester fra Tunsberg på Innføringsprogram for nye prester i regi av bispemøtet.

Alternative veier til prestedtjenesten oppleves fra vårt bispedømme fortsatt å være et litt vel trangt nåløye å passere.

Frivillige medarbeidere

Det er for 2015 rapportert inn **6626** frivillige i menighetene i Tunsberg. (I dette tallet er tall fra 2014 beregnet for Hønefoss og Hole). Av disse er 2692 frivillige engasjert i planlegging og gjennomføring av gudstjenestene, 1398 i arbeid blant barn, 1074 blant ungdom og 1642 i menighetens diakonale arbeid. Antallet frivillige og antall timer de frivillige legger ned i ulønnet arbeid i Den norske kirke er betydelig. De som engasjerer seg med frivillig arbeid er en sentral del av det kulturelle, sosiale og kirkelige arbeidet i lokalmiljøene der de bor.

RESSURSBRUK 2015

Tildeling

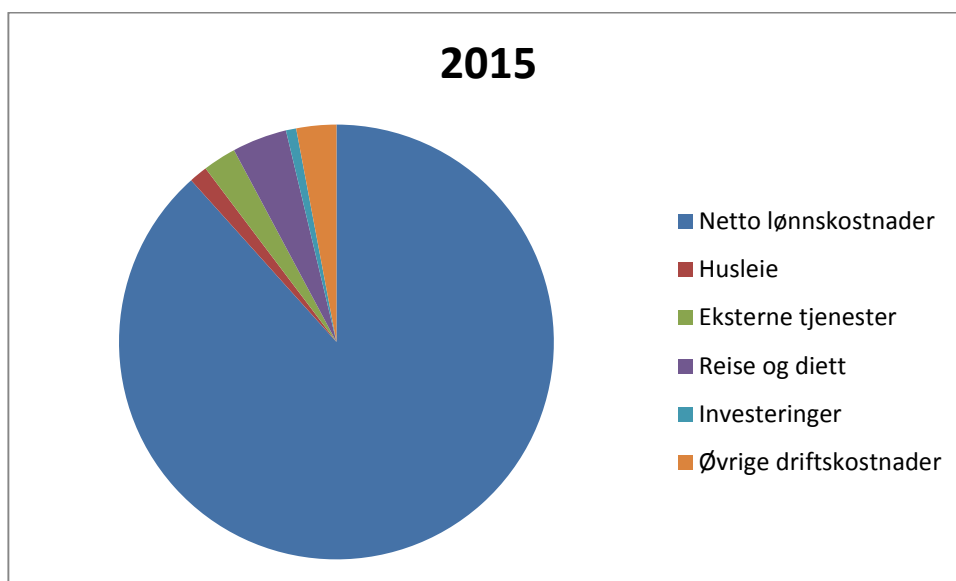
Bispedømmets samlede driftstildeling fra Kulturdepartementet i 2015 utgjorde kr 101 606 000. Det var en økning på 2,6 % fra 2014. For detaljer viser vi til ledelseskommmentar i del VI årsregnskapet.

Driftsutgifter og investeringer

De samlede utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet for 2015, jfr artskontorrapporten pr 31.12.2015, var kr 103 217 158.

De samlede investeringsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet for 2015, jfr artskontorrapporten pr 31.12.2015, var kr 777 442.

Lønnsutgiftene utgjorde 88,4% av driftsutgiftene inkludert investeringene. Driftsutgiftene inklusive investeringen økte med 6,78% sammenlignet med 2014. Kakediagrammet viser sammensetning av driftsutgiftene etter art i 2015:

Del IV: STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Tunsberg bispedømme mottar styringsdokumenter både fra departementet og Kirkerådet. Bispedømmerådet legger vekt på en kontinuerlig oppfølging av disse dokumenter gjennom året. Det er utarbeidet rutinebeskrivelse innenfor økonomi, strategi og planarbeid.

Intern styring

I tillegg til måldokumenter fra departementet og Kirkerådet har Tunsberg bispedømme lagt følgende styringsdokumenter til grunn for sitt arbeid:

Strategi- og årsplan med risikovurderinger for Tunsberg bispedømme 2015
Budsjett for Tunsberg bispedømme 2015.

Virksomhets- og økonomiinstruks for Tunsberg bispedømme er vedtatt 11.12.2013.

Tunsberg bispedømme har egen internkontroll- og personalhåndbok som er publisert på vår hjemmeside. På nettsiden finnes også egne rutiner for konflikthåndtering, etiske retningslinjer og «vær-varsom-plakat» for Tunsberg bispedømme.

Forvaltning av egne eiendeler

Tunsberg bispedømmeråd leier kontorlokaler av Format Eiendom AS i Rambergveien 9 på Kaldnes i Tønsberg. I løpet av 2015 er administrastajonen flyttet fra stiftelsen Tunsberg Stiftsgård og leieforholdet til stiftelsen Tunsberg Stiftsgård er avsluttet. I forbindelse med flyttingen til nye kontorer har det vært nødvendig å investere i en del nytt inventar, driftsløsøre og en del interne installasjoner o.l. Kontorutstyr og maskinpark finnes i egen inventarliste.

Riksrevisjonens merknader/andre tilsynsrapporter

Tunsberg bispedømme mottok i 2015 revisjonsberetning uten anmerkninger. Vi har i samme periode ikke mottatt andre tilsynsrapporter som påpeker vesentlige feil eller mangler.

Bemannings-, kapasitets- og kompetansesituasjon

Tunsberg bispedømme har i 2015 ikke hatt vakante prestestillinger uten at vikar er satt inn. Tunsberg bispedømme har 3232 medlemmer pr. faste prestestilling. Det er stor forskjell på befolkningsrike områder som deler av Lier prosti og Domprostiet – sammenlignet med mindre befolkede strøk i våre dalfører. Det finnes altså en spesiell utfordring knyttet til de folkerike områdene og de større byer når det gjelder prestedekning.

Presteskaper i Tunsberg har høy kompetanse. Arbeidet med ny kompetanseplan, kompetanseutvikling i prostiene og regionale, tverrfaglige prosjekter/fagdager sørger for

kontinuerlig vedlikehold av og muligheter for økt kompetanse for den enkelte medarbeider og organisasjonen.

Rapporteringspunkter

Tunsberg bispedømmeråd vedtok 23/5-2014 rutinebeskrivelser for økonomi. Disse omhandler i punkt 4 rapporteringsrutiner for bispedømmets virksomhet.

LIKESTILLING

Hovedmålet i strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke er: «Et likeverdig og likestilt fellesskap av kvinner og menn, jenter og gutter:» Likestilling er en del av kirkens arbeid, og må være en del av helheten og prege alle deler av virksomheten både planprosesser og praktisk gjennomføring. Kirken som arbeidsgiver har et særlig ansvar for å motvirke diskriminering og for å arbeide aktivt for å fremme likestilling. Som arbeidsgiver har vi også en plikt til å forebygge og forhindre trakassering, og bidra til at Den norske kirke fungerer som et likeverdig og likestilt fellesskap.

I Tunsberg bispedømme har vi fokus på dette på ulike områder. Ved kirkevalget i 2015 ble det i nominasjonsprosessen arbeidet aktivt for å sikre minst 40% av hvert kjønn på listene. I bispedømmerådet ble det valgt inn 5 kvinner og 4 menn blant de faste medlemmene. Ved tilsetting av nye prester har bispedømmerådet som mål å sikre likestilling. Når det arrangeres kurs og seminarer legges det vekt på at begge kjønn skal være representert blant foredragsholderne.

Kvinneandel i presteskaper og i lederstillinger

Bispedømme	Kvinner	Totalt	Kvinneandel 2015	Kvinneandel 2014	Kvinneandel 2013
Tunsberg	37	119	31 %	33 %	29,2 %
Totalt	400	1294	31 %	30 %	29,40 %

Vi ser en fortsatt jevn økning i kjønnsfordelingen mellom kvinner og menn i Tunsberg bispedømme. I perioden 2010 til 2015 har kvinneandelen økt med 5,2 %.

I bispedømmet er det en kvinneandel på 27,3 % blant prester i lederstillinger. Vi ser det alikevel som en utfordring å få kvalifiserte kvinner til å søke lederstillinger, det derfor er viktig at bispedømmerådet har en bevisst holdning til dette i tilsettingsprosessene. Andel kvinnelige ledere i kommunene i Vestfold og Buskerud, som det kan være naturlig å

sammenligne seg med ligger mellom 31-34 %. For alle kommunene i Norge totalt er prosentandelen på 35,7 %.

I 2015 ble det tilsatt 11 nye prester i Tunsberg bispedømme, av dem var det 6 kvinner og 5 menn. Vi mottok totalt 60 søknader til de utlyste stillingene 22 av dem kom fra kvinner og 40 fra menn.

Kvinners gjennomsnittslønn i prosent av menns, prestestillinger

	År	Prost	Sokneprest	Kapellan	Andre	Totalt
Tunsberg	2014	97 %	99 %	100 %	99 %	98 %
	2015	97 %	98 %	98 %	99 %	98 %
Totalt	2015	98 %	98 %	100 %	96 %	97 %

Lønnsforskjellen mellom menn og kvinner i de ulike stillingene vurderer vi som forholdsvis liten. Ordningen med ekstra lønnstrinn ved bortfall av boplikten fordeler seg jevnt mellom kvinner og menn.

Når det gjelder kjønnsfordeling og prosentandel kvinner fordelt på stillingsgrupper på bispedømmekontorene har det ikke vært noen endringer i 2015.

Kjønnsfordeling: deltid, sykefravær, foreldrepermisjoner. Alle ansatte i bispedømmene

	Legemeldt sykefravær		Deltid		Foreldrepermisjon	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Tunsberg	6,5 %	3,1 %	6,5 %	2,2 %	1,7 %	1,3 %
Totalt	6,0 %	3,5 %	11,8 %	5,6 %	3,0 %	0,8 %

Når det gjelder sykefraværet ser vi de samme tendensene som i landet for øvrig. Menn har et lavere sykefravær enn kvinner, både med og uten justering av sykemeldingsgrad. Gradert sykemelding er med på å trekke sykefraværet ned. Totalt var det i 2015 en sykefraværspersent på 4,8 i Tunsberg bispedømme.

Tendensen å landsplan er at andelen arbeidstagere med legemeldt sykefravær øker etter fylte 60 år. Tallene vi har tilgjengelige sier ikke noe om hvordan sykefraværet fordeler seg på de ulike aldersgruppene. I Tunsberg bispedømme er 33 % av arbeidstagerne mellom 50 – 59 år og 25 % over 60 år.

Andelen ansatte i deltidsstillinger er forholdsvis lav. I de tilfellene det forekommer er det kombinert med delvis uførhet eller knyttet til omsorg for små barn. Bispedømmet ønsker å være imøtekomende iforhold til disse livsfasetiltakene.

HMS/ARBEIDSMILJØ

Det arbeides kontinuerlig med å sikre et godt arbeidsmiljø for ansatte i Tunsberg bispedømme. Vi støtter oss til de ordningene som er etablert. Vernetjenesten i presteskapet fungerer godt, vi prioriterer å bruke tid på arbeidet i regionalt arbeidsmiljøutvalg. I 2015 ble det sendt ut en arbeidsplassundersøkelse til alle prestene og til alle prostene som er felles for alle bispedømmene. Resultatet av denne undersøkelsen ble sammenfattet av hovedverneombudet og gjort tilgjengelig for sentralt arbeidsmiljø utvalg (SAMU). Det er de lokale verneombudene som i samarbeid med prosten arbeider videre med enkelt sakene som blir meldt inn.

Tunsberg bispedømme har et godt samarbeid med rådgiverne ved NAV Arbeidslivssenter i Vestfold og Buskerud. Vi har lagt en plan for at de deltar på RAMU og på prostemøter, i tillegg til at de møter ansatte med personalansvar i bispedømmeadministrasjonen. NAV har deltatt i stabsutviklingsarbeid og bistår oss i konkrete enkeltsaker.

I 2015 har vi også hatt et spesielt fokus på arbeidet med virksomhetsoverdragelsen og de innvirkninger som det får de ansatte. Det er gjennomført samlinger både regionalt og sentralt for å ivareta kravene i arbeidsmiljøvernloven. Dette har også vært tema på alle RAMU og kontaktmøter i 2015. Vi har sett det som viktig å sørge for en god informasjonsflyt, og vi har sørget for at Tunsberg har vært representert i sentrale grupper som har forberedt dette arbeidet. Vi opplever at arbeidet med virksomhetsoverdragelsen har vært gjort på en grundig måte.

Ytre miljø

Bispedømmets aktiviteter medfører ikke støy, utslipp eller forurensning og ansees derfor ikke å forurense det ytre miljø. Flytting av bispedømmekontorene dette året medfører at man har et mer energieffektivt kontor og at dette ikke lenger varmes med oljefyr.

FELLESFØRING FOR 2015: ARBEID MED Å REDUSERE OG FJERNE TIDSTYVER

En generell tidstyv har vært uhensiktmessige kontorlokaler. I 2015 har dette endret seg og nye, gode lokaliteter vil utvilsomt gi gode arbeidsmessige effekter. Men for året 2015 har flyttingen også krevd tid og vært mer ressurskrevende enn forutsatt.

Sluttbrukere i vår sammenheng er privatpersoner som henvender seg med ulike spørsmål, forespørsler og saker til behandling, menighetsprester som benytter deler av det elektroniske økonomi- og personalsystemet, menighetsråd og kirkelige fellesråd som råd om ulike ting eller søker godkjenning av konkrete tiltak eller dispensasjoner, samt

møter/samtaler med både ansatte, lokale kirkelige organer, organisasjoner og andre knyttet til arrangementer.

Hvilke tidstyver virksomheten selv har prioritert å fjerne

1: Elektronisk lønns- og personalsystem

Lønns- og personalsystemet er utfordrende for ansatte, særlig for dem med arbeidssted utenfor bispedømmekontoret, dvs. prestene. De melder at de bruker mye tid på registreringer i lønns- og personalsystemet. Prostene har også signalisert at de mangler gode verktøy for organiseringen av personalressursene.

Iverksatte tiltak

Medarbeidere ved bispedømmekontoret er svært aktive i de sentrale ressursgruppene knyttet til Prosjekt 2017 (endret forhold Staten og Dnk) med anskaffelse og innføring av de nye økonomi-, lønns- og personalsystemene. Vi gir også aktiv veiledning og opplæring av både grupper og enkeltpersoner i eksisterende systemer – også i gjenkjennelse av tilstøtende datafeil lokalt.

Resultat

Det er for tidlig å se konkrete resultater for sluttbrukerne etter Prosjekt 2017. God opplæring, veiledning og erfaringsutveksling hjelper, men det er stadig nye utfordringer.

2: Vanskelig tilgjengelig informasjon

Vanskelig og tidskrevende tilgang til informasjon fra våre systemer ved konkrete henvendelser/søknader som skal ha tilbakemelding.

Iverksatte tiltak

Vi har gjennomgått rutiner og gjennomført praktisering av journalføring, adresser- og kalenderendringer og tilganger. Endringen av kontorlokaler har også bedret internkommunikasjonen – det er enklere å ta kort og konkret kontakt med kollega.

Resultat

Tiltakene har bedret rutiner og internkommunikasjon, og dermed en bedre betjening av sluttbrukerne.

3: Konsekvenser av lang saksbehandlingstid kan være en tidstyver

Omfattende saksbehandlingsrutiner skaper merarbeid for sluttbrukere. Det er i flere tilfeller nødvendig å innhente informasjon fra annet hold, noe som fører til lang behandlingstid. Noe skyldes ytre tidstyver som vi ikke har kontroll over.

Iverksatte tiltak

Sørge for at saksbehandlere setter av tilstrekkelig tid for å kunne ferdigstille saker på en forsvarlig måte. Gi informasjon til søker, når det er tjenelig og aktuelt å innhente av råd og uttalelser fra andre instanser. Vurdere forenklet saksbehandling.

Resultat

Bevissthet omkring problemstilling er etablert, og saken grepet fatt i. Pga. andre faktorer som

f.eks flytting av kontoret har en ikke kommet helt i mål. Riksantikvarens forenkling av saksbehandling knyttet til enkelte inventaranskaffelser er implementert. Ytterligere forenkling av saksbehandlingen er vurdert, men lover, regelverk og «tjenelighet» setter begrensinger.

4: Mangel på nettbasert informasjon

Enkelthenvendelser fra sluttbrukere, menigheter og andre, som har behov for enkel informasjon og opplysninger knyttet til vår del av kirkesektoren.

Iverksatte tiltak

Oppdatert og tjenelig nettside og aktiv bruk intranett.

Resultat

Omlegging av nettsida har vært mer ressurskrevende enn planlagt, men nå er den klar for publisering (i 2016)! Vi har tro på at dette vil kunne forenkle en del av enkelt-henvendelsene. Intranettet er under innføring, men vi ser foreløpig ikke konkrete resultater av dette.

Bispedømmerådets nye kontorer i 5 etasje i Rambergveien 9, Tønsberg. Foto: TML

Del V: VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

I Tunsberg bispedømme finnes det et omfattende og godt arbeid gjennom ansatte og frivillige. Ut fra et ressursynspunkt, ville man kunne oppnå enda bedre resultater en dagens med flere og varierte prestestillinger som f.eks i Fjell menighet i Drammen, tilpasset utfordringene i et endret flerreligiøst samfunn. Dette gjelder også endrede demografiske forutsetninger i nyetablerte befolkningstette områder. Utviklingstakten i befolkningsveksten og endret samfunnsbilde går raskere enn det kirken i dag har ressurser til å følge opp.

Prestene har fra 1. januar 2016 fått endrede avtaler knyttet til arbeidstid og kompensasjon for overtid. Disse avtaler gir prestene et mer planlagt og regulert arbeid. Dette er positivt. De mer langsiktige konsekvenser med tanke på opprettholdelse av kirkens framtidige tilbud til befolkningen, er ennå usikre.

Kirken står foran store endringer i årene fram mot 2020. Tunsberg bispedømmeråd har lagt vekt på aktiv deltakelse i det pågående arbeid med virksomhetsoverdragelse og koordinering av de ulike områder innen anskaffelser, økonomi og personalforvaltning. 6 av våre medarbeidere har sittet i grupper som har arbeidet med spørsmål knyttet til forvaltningsreformen på landsbasis. Vi ser at denne deltakelse gir økt kompetanse og trygghet i endringstider, og vi vil fortsatt vær et aktivt bispedømme sett i forhold til det pågående arbeid.

Framtidas kirke er avhengig av god rekruttering til alle kirkelige stillinger. Ikke minst er det viktig med god rekruttering til presteyrket. I 2015 var det i Tunsberg bispedømme til sammen 6 ordinasjoner til prestatjeneste og 3 diakonvigslinger. Dette er gledelige tall som forteller at nye medarbeidere står klar til å gå inn i tjeneste i framtidas kirke hvis mulighetene opprettholdes og nødvendige ressurser stilles til disposisjon.

Nytt bispedømmeråd i Tunsberg ble valgt høsten 2015 for en 4-års periode. Det vil være spennende følge det nye rådets arbeid og prioriteringer.

Del VI: ÅRSREGNSKAPET

Ledelseskommmentar årsregnskapet 2015

Tunsberg bispedømme ble opprettet i 1948 og er underlagt Kulturdepartementet. Tunsberg bispedømme er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskapet i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Tunsberg bispedømme lønner bispedømmets prester og holder kontor og stab for Tunsberg bispedømmeråd/Tunsberg biskop. Tunsberg bispedømmeråd driver også prosjekt, rådgivning og utviklingsarbeid i bispedømmets menigheter.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Tunsberg bispedømmes disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2015 har Tunsberg bispedømme disponert tildelinger på utgiftssiden på kr 101 606 000 med fradrag av inntektskrav på kr 3 186 000. I tillegg har Tunsberg bispedømme fått fullmakt til å belaste post 75 trosopplæring/annen kirkelig virksomhet med kr 38 322 000. Tunsberg bispedømme hadde i tillegg en belastningsfullmakt på kapittel 0841, post 21 mekling på kr 20.000. Tunsberg bispedømme har totalt ett merforbruk i 2015 på post 01 på kr 1 765 643.

Av bispedømmes driftstildeling går 88,4 % til lønnskostnader. 78 % av driftstildelingen er brukt til prestatjeneste. Andelen lønnskostnader ligger høyt og utfordrer kostnadene til kompetanseutvikling og tilsattes pålagte godtgjørelse og driften generelt.

Det har over flere år vært en forholdsvis stor utskifting av personellressurser i bispedømmet som i vesentlighet skyldes høyt alders-gjennomsnitt blant prestene. Tunsberg bispedømme tilsatte 11 prester i 2015. Ved vakanser på grunn av sykdom, permisjon eller skifte i stilling har det vært satt inn vikarer i nødvendig omfang. Vikariatene har vært løst på en kostnadseffektiv måte gjennom bruk av egne ressurser, innleide pensjonister og organisering i prostiene. Prostene leverer hvert halvår oversikt over ressursbehov og planlagte løsninger av vikarbehovene. Dette gir et godt grunnlag for disponering av menneskelige ressurser i bispedømmet.

I 2015 er det gjennomført samtaler med det enkelte prosti med tanke på oppfølging av innsparingstiltak vedtatt i bispedømmerådet. I forbindelse med opphør av bopliktordningen og tilhørende kompensasjon, årseffekt av overføring av sokneprester til lønnsramme samt pålegg om effektivitetsinnsparing har bispedømmet hatt økte kostnader i 2015 som ikke har hadde dekning i tildelingen. På sikt vil dette føre til underfinansiering av prestatjenesten og nedbemanning.

Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til regelverk.

Kirkemøtet har nå myndigheten som forvalter av tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål. Dette ble gitt av Kulturdepartementet til Kirkemøtet gjeldende fra 1. januar 2014, jfr brev av 6. februar 2014. Tunsberg bispedømme mottok i 2015 belastningsfullmakt fra Kirkerådet på kr 38 322 000. Tunsberg bispedømme utbetalte i 2015 kr 28 453 000 i tilskudd til menigheter vedrørende trosopplæring og kr 9 869 000 til annen kirkelig virksomhet (vedrørende diakonstillinger, kateketstillinger og tilskudd til kirkemusikk). Ubrukte midler på kr 670 000 er søkt overført til 2016. Tilskuddene til annen kirkelig virksomhet omfatter 15 diakonstillinger og 9 kateketstillinger.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.15 kr 4 130 387. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av.

Foruten rapportert mellomværende, har Tunsberg bispedømmeråd krav bestående av kundefordringer på kr 349 816 som ikke er innbetalt og derfor heller ikke fremkommer som inntekt i årsregnskapet, jfr. opplysninger om avregning med statskassen i note 7.

Tunsberg bispedømme har brukt kr 16 485 av belastningsfullmakten fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vedr mekling i 2015.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Tunsberg bispedømme. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d, men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2016. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på Tunsberg bispedømmes nettside så snart dokumentet er offentlig.

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskapet for Tunsberg bispedømme er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelse om økonomistyring i staten («bestemmelsene»), av 12. desember 2013 med endringer senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – grunnleggende prinsipper for årsregnskapet.

Regnskapet følger kalenderåret.

- a) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- b) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingen av bevilgnings- og artskontorrapporteringen er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Tunsberg bispedømme har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Tunsberg bispedømme har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser som Tunsberg bispedømme står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kapittel-post.

Mottatte fullmakter til å belaste enn annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakt) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Tunsberg bispedømme har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter.

Note 8 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Tønsberg, 29.02.2016

Rolf Simeon Andersen
Stiftsdirektør

